

IX. znanstveno–stručni skup
Osnaživanje potencijala
za preventivne aktivnosti u zajednici
ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU
FILOZOFSKI FAKULTET OSIJEK
29.9. – 1.10. 2022.

Suorganizator

Knjiga sažetaka

Organizator

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

KNJIGA SAŽETAKA

IX. znanstveno - stručni skup
Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici

29. rujna – 1. listopada 2022.
Filozofski fakultet Osijek

Urednice:

Marija Milić, Jasmina Tomašić Humer, Gabrijela Vrdoljak

Programsko – organizacijski odbor:

Gorka Vuletić (predsjednica), Tea Pavlović (tajnica), Ana Babić Čikeš, Ana Jakopec, Ena Kantor, Valerija Križanić, Dino Krupić, Ana Kurtović, Ivana Marčinko, Marija Milić, Silvija Ručević, Daniela Šincek, Jasmina Tomašić Humer, Tena Velki, Gabrijela Vrdoljak

Studenti volonteri:

Ivona Bajsić, Jakov Balentić, Lovro Borić, Montano Fabijančić, Ana Pašalić, Jovana Polimanac, Mia Pučić, Ena Ravlić, Marija Šarić

ORGANIZATOR:

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Osijek
Lorenza Jägerova 9, 31000 Osijek

SUORGANIZATORI:

DRUŠTVO PSIHOLOGA OSIJEK
Kneza Trpimira 2, 31000 Osijek

HRVATSKO PSIHOLOŠKO DRUŠTVO
DZ Maksimir, Lavoslava Švarca 20, 10000 Zagreb

HRVATSKA PSIHOLOŠKA KOMORA
Selska cesta 90A, 10000 Zagreb

Izdavač:

Filozofski fakultet Osijek

ISBN: 978-953-314-171-8
Elektroničko izdanje

ZAHVALE

Održavanje Skupa ne bi bilo moguće bez financijske i materijalne pomoći pokrovitelja i donatora, kojima se najljepše zahvaljujemo.

Održavanje skupa financijski i materijalno su podržali:

FILOZOFSKI FAKULTET OSIJEK
HRVATSKA PSIHOLOŠKA KOMORA

SADRŽAJ

PREDGOVOR	1
POZVANA PREDAVANJA.....	3
PANEL RASPRAVA.....	7
OKRUGLI STOLOVI.....	9
USMENA PRIOPĆENJA	12
RADIONICE.....	37
POSTER PRIKAZI	42
PREDSTAVLJANJA KNJIGA.....	53
PROGRAM	56

PREDGOVOR

Poštovane kolegice i kolege,

u ime Programsko – organizacijskog odbora IX. znanstveno – stručnog skupa Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici, zahvaljujem Vam na odazivu, koji je kroz godine sve veći, čime upravo i osnažujemo potencijale za preventivne aktivnosti u zajednici.

Skup tradicionalno organizira Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Osijek, ove godine u suorganizaciji s Društvom psihologa Osijek, Hrvatskim psihološkim društvom i Hrvatskom psihološkom komorom.

Ovogodišnji Skup obuhvaća veliki broj tema i okuplja stručnjake različitih profila. Sa zadovoljstvom ističem pozvana predavanja renomiranih stručnjaka, znanstvenika i praktičara a to su:

Prof. dr. sc. Nataša Jokić Begić s Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu održat će pozvano predavanje na temu: Nekome rat, a nekome brat - što stoji iza psihološke otpornosti u pandemiji?

Prof. dr. sc. Ante Bagarić iz Klinike za psihijatru Vrapče, pročelnik Zavoda za liječenje ovisnosti, održat će pozvano predavanje na temu: Prevencija ovisnosti - obiteljski kutak.

Izv. prof. dr. sc. Bojana Dinić s Odsjeka za psihologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Novom Sadu koja će održati pozvano predavanje na temu: Rasvjetljavanje mračnih crta ličnosti.

Sudionici imaju priliku slušati brojna izlaganja i sudjelovati u različitim znanstvenim i stručnim sadržajima. Osim prisustvovanja usmenim izlaganjima, sudionici imaju priliku uključiti se u raspravu na okruglom stolu te prisustvovati predstavljanju knjiga i publikacija koje im mogu koristiti u budućem stručnom radu. Sudionici Skupa se mogu usavršavati na zanimljivim radionicama:

Prof. dr. sc. Zoran Sušanj održat će radionicu: Kako planirati intervencije za prevenciju stresa u organizaciji?

Izv. prof. dr.sc. Daniela Šincek održat će radionicu: Mogućnosti i nemogućnosti asocijativnih karata u obrazovnom kontekstu.

Doc. dr. sc. Dino Krupić održat će radionicu: Potencijali virtualne realnosti u psihološkoj praksi i mogućnost korištenja u znanstvenim istraživanjima.

S ponosom ističem kako su u rad Skupa aktivno uključeni i naši studenti studija psihologije, i u organizaciju i kao ravnopravni sudionici i volonteri, koji već sada pokazuju svoj potencijal i konkurentnost te obogaćuju naš ovogodišnji program radionicama i poster prikazima.

IX. znanstveno - stručni skup Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici rezultat je zajedničkog rada članova Programsko – organizacijskog odbora, uz potporu uprave Filozofskog fakulteta i pomoć studenata Odsjeka za psihologiju, kojima zahvaljujemo na predanosti i suradnji!

Želimo svim sudionicima produktivan rad i ugodan boravak na Filozofskom fakultetu i u gradu Osijeku.

prof.dr.sc. Gorka Vuletić

predsjednica programsko – organizacijskog odbora

INFORMACIJE O SKUPU

Vrijeme i mjesto održavanja

29. rujna – 1. listopada 2022.

Znanstveno – stručni dio programa će se održati na Filozofskom fakultetu Osijek,
Lorenza Jäger 9, Osijek.

Napomene

Sažetci priopćenja su grupirani prema vrsti aktivnosti. Sažetci pozvanih predavanja, izlaganja u okviru okruglih stolova, usmenih priopćenja, predstavljanja knjiga i radionica navedeni su redoslijedom kojim su izloženi tijekom programa u odnosu na istovrsne aktivnosti. Sudionici svakog okruglog stola navedeni su abecednim redom, a sažetci poster prikaza navedeni su abecednim redom prema prezimenu (prvog) autora.

POZVANA PREDAVANJA

POZVANO PREDAVANJE

Rasvjetljavanje mračnih crta ličnosti

Bojana Dinić

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Novom Sadu

bojana.dinic@ff.uns.ac.rs

Mračna trijada/tetrada je konstrukt koji je u posljednjih 20 godina rapidno postao popularan i sve više privlači pažnju istraživača i šire javnosti. Ova konstelacija socijalno nepoželjnih crta (makijavelizam, narcizam, psihopatija, sadizam) našla je primjenu u objašnjenju širokog spektra antisocijalnih, amoralnih i nemoralnih ponašanja u različitim kontekstima. Ipak, postoji nekoliko dilema u vezi s mračnim crtama koje ću predstaviti u ovom izlaganju. Među njima, ključna dilema je što čini srž mračnih crta ličnosti, a što su specifičnosti svake od crta i da li se mračne crte mogu svesti na jednu, centralnu karakteristiku ili na bazičnu osobinu ličnosti poput Ugodnosti (Suradljivosti) ili Poštenja-skromnosti. Na ovu dilemu se nadovezuje pitanje zajedničke genetičke osnove mračnih i bazičnih crta, te će u tom kontekstu biti predstavljeni preliminarni rezultati prve studije blizanaca u Srbiji. U prilog diskusiji o specifičnostima mračnih crta bit će predstavljen niz studija mog istraživačkog tima u kojima se ispituju specifični odnosi mračnih crta i socijalno averzivnih ishoda, poput agresije u realnom i online prostoru, potom antisocijalnog kažnjavanja i nepridržavanja zaštitnih mera tijekom COVID-19 pandemije. Na kraju, razmotrit ću drugu generaciju istraživanja mračnih crta i moguće pravce razvoja ovog područja istraživanja.

POZVANO PREDAVANJE

Prevenција ovisnosti - obiteljski kutak

Ante Bagarić

Klinika za psihijatriju Vrapče, Zagreb

„Od kad je svijeta i vijeka“ čovjek je nastojao da olakša svakodnevni život. Da lakše podnese ratove, prirodne nepogode, osobne probleme, tuge, stresove. Također je nastojao da pojača i poboljša vlastito raspoloženje kod okupljanja, slavlja, blagdana i sl. Psihoaktivne tvari su uvijek bile najbrži, najdostupniji i najlakši izbor. Dakle, dokle god možemo pratiti tragove civilizacije uvijek ćemo naći čvrste dokaze da je u svim kulturama i u svim vremenima uzimanje psihoaktivnih tvari bilo rašireno.

Aktualno 10% populacije neku psihoaktivnu tvar uzima na razini ovisnosti. Nažalost, samo 10% ovisnika će pristupiti liječenju. Ako dodamo podatak da i najbolje klinike dosežu razinu izlječenja ovisnika od 15% onda vidimo svu težinu problema ovisnosti.

Iz gore navedenog je jasno da nam prevenција ovisnosti ostaje najjače oružje u borbi protiv ovisnosti. Prevenција se može provoditi u školama, zdravstvenim ustanovama, radnim organizacijama, vojsci i sl. Ipak njezini najbolji efekti dosežu se ako se provodi u osnovnoj ćeliji društva – obitelji.

POZVANO PREDAVANJE

Nekome rat, a nekome brat - što stoji iza psihološke otpornosti u pandemiji?

Nataša Jokić Begić
Odsjeku za psihologiju, Filozofski fakultet u Zagrebu

njbegic@ffzg.hr

Iako se čovječanstvo oduvijek suočavalo sa zaraznim bolestima, društveni odgovor koji je pratio pandemiju COVID-19 bolesti je bio jedinstven po svojoj globalnosti, intenzitetu, trajanju i posljedicama. Promjena života i informacijska preplavljenost koje su pratile pandemiju su dovele do narušavanja mentalnog zdravlja. Istraživanja sustavno pokazuju da su područja svijeta koja su bila najteže pogođene pandemijom, odnosno koja su imala najstrože epidemiološke mjere imala i najveći porast prevalencije psihičkih poremećaja. Ženski rod, mlađa dob, niži socioekonomski status i prethodni problemi s mentalnim zdravljem dosljedno su potvrđeni čimbenici ranjivosti. No, veliki broj građana nije pokazivao negativne posljedice pandemije, a neki pojedinci su čak doživjeli i procvat psihičkog zdravlja. U predavanju će biti prikazani rezultati domaćih i inozemnih istraživanja posljedica pandemije na psihičko zdravlje, pri čemu će ono biti konceptualizirano kroz tzv. dualni model koji obuhvaća pozitivne i negativne aspekte. Ranjivost i otpornost će biti prikazana iz šire psihosocijalne perspektive koja osim psihološke naglašava i brojne socijalne i ekonomske zaštitne čimbenike. Pandemija je dodatno razotkrila i produbila nejednakosti u raspodjeli resursa, te će u predavanju poseban naglasak biti stavljen na implikacije koje naglašavanje ranjivosti i/ili otpornosti ima na istraživanje, politiku i kliničku skrb u područjima mentalnog zdravlja.

Umjetnost u službi mentalnog zdravlja

Voditeljica: Ana Kurtović

akurtovi@ffos.hr

Sudjeluju: Mirela Berlančić, Jelena Kovačević, Robert Raponja

Teme mentalnog zdravlja, a osobito problema mentalnog zdravlja važne su i o njima se mora progovarati u javnosti. Međutim, one su istovremeno teške, osobito kada se radi o poremećajima ili samoubojstvu. Stoga je važno naći načine kako pomoći ljudima, a osobito mladima da progovaraju o teškim emocijama i iskustvima. Umjetnost ima veliki potencijal za pomažuću ulogu u životu pojedinca. Naime, mnogi su primjeri gdje su različiti oblici umjetničkog izričaja korišteni za senzibilizaciju i edukaciju javnosti o mentalnom zdravlju, a razvoj različitih oblika art terapija značajno je pridonio terapijskim naporima. Prema tome, umjetnički izričaj je koristan alat za brigu o mentalnom zdravlju, bilo da služi za senzibilizaciju i edukaciju javnosti, kao kanal za osvještavanje i izražavanje vlastite patnje ili u terapijske svrhe. Cilj ove panel rasprave je prikazati primjere dobre prakse umjetnosti u službi mentalnog zdravlja. Primjeri dobre prakse koji će biti predstavljeni su predstava Gidionov čvor redatelja Roberta Raponje (Kazališna družina Teatar Fort Forno), Projekt BeDrugFree (Prosvjetno-kulturni centar Mađara u Republici Hrvatskoj), te art terapija i njena primjena u nastavi (Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti). Nakon predstavljanja primjera dobre prakse, raspravit će se o pitanjima je li potencijal koji umjetnost ima za čovjekovu dobrobit dovoljno iskorišten u našem društvu i kako možemo unaprijediti skrb o mentalnom zdravlju kroz umjetnički rad.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, umjetnost, primjeri dobre prakse

OKRUGLI STOLOVI

OKRUGLI STOL

Pozitivan razvoj mladih – prikaz rezultata prve točke mjerenja dobivenih u okviru projekta „Testiranje 5C modela pozitivnog razvoja mladih: tradicionalno i digitalno mobilno mjerenje (P.R.O.T.E.C.T.)“

Voditeljica: Gabrijele Vrdoljak

gpiri@ffos.hr

Sudjeluju: Miranda Novak, Lucija Šutić

U literaturi prethodnih desetljeća pozitivan razvoj mladih se najčešće spominjao u kontekstu izostanka negativnog, odnosno nepoželjnog ponašanja. Ponašanja koja su označavala pozitivan razvoj mladih odnosila su se na izostanak konzumacije sredstava ovisnosti, seksualnog rizičnog ponašanja te izostanak kriminalnih ili nasilnih ponašanja. Posljednjeg desetljeća ta perspektiva se mijenja, te se novija istraživanja usmjeravaju se na osnaživanje mladih ljudi, stavljajući naglasak na njihove resurse i snage (a ne odsustvo negativnog), što bi u konačnici trebalo rezultirati pozitivnim razvojnim ishodima. Model pozitivnog razvoja najčešće se opisuje kroz pet razvojnih čimbenika: kompetentnost, samosvijest, karakter, povezanost s drugima i bržnost. Vodeći se ovim spoznajama članovi projektnog tima „Testiranje 5C modela pozitivnog razvoja mladih: tradicionalno i digitalno mobilno mjerenje (P.R.O.T.E.C.T.)“ su ispitali čimbenike pozitivnog razvoja kod 3464 hrvatska adolescenta te njihov odnos s pozitivnim i negativnim razvojnim ishodima. Cilj okruglog stola je prikaz rezultata dobivenih u okviru prve točke mjerenja. Također, sudionici okruglog stola će raspravljati o pozitivnom razvoju mladih u Hrvatskoj te usporedbi rezultata dobivenim u različitim dijelovima Hrvatske. Poseban naglasak bit će stavljen na rezultate dobivene u Slavoniji (Osijek i Vinkovci).

Ključne riječi: pozitivan razvoj mladih, tradicionalno mjerenje, mobilno mjerenje, razvojni ishodi

OKRUGLI STOL

Uloga tjelesne aktivnosti i profesionalnog sporta u svakodnevnom funkcioniranju i očuvanju mentalnog zdravlja

Voditelji: Irena Pavela Banai i Ruben Betlehem

ipavelabanai@ffos.hr

Sudjeluju: Dragan Glavaš, Matej Jukić, Rebeka Prosoli, David Šain

Promicanje svijesti o važnosti mentalnog zdravlja danas je važnije nego ikada prije, posebice nakon što je 2019. godine Svjetska zdravstvena organizacija upozorila na brojne izazove vezane uz mentalno zdravlje tijekom i nakon COVID-19 pandemije. Navedeno je vidljivo iz statistike prema kojoj je u 2020. godini u djelatnosti obiteljske medicine u Hrvatskoj kod čak 806.259 osoba zabilježena jedna ili više dijagnoza iz skupine mentalnih poremećaja. Iste je godine samoubojstvo zabilježeno kao drugi najčešći uzrok smrti mladih.

Upravo zbog toga nužno je podizati svijest o važnosti mentalnog zdravlja te promovirati zaštitne čimbenike u očuvanju istog. Dosadašnja istraživanja pokazuju da tjelesna aktivnost ima pozitivne i preventivne učinke u vidu smanjenja simptoma depresije, anksioznosti i stresa. Stoga će se na okruglom stolu raspravljati o ulozi tjelesne aktivnosti i profesionalnog sporta u svakodnevnom funkcioniranju i očuvanju mentalnog zdravlja. Uz raspravu o strategijama za unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja te načinima uspostavljanja zdravih navika, bit će govora i o pozitivnim i negativnim aspektima profesionalnog sporta te izazovima i preprekama s kojima se sportaši mogu susresti. Svoju perspektivu na navedene teme dat će voditelj istraživačkog projekta na temu tjelesne aktivnosti i psihološke dobrobiti, sportska psihologinja te profesionalni sportaši.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, tjelesna aktivnosti, zdrave navike, profesionalni sport.

OKRUGLI STOL

Mogućnosti poslijediplomskog obrazovanja za psihologe i druge stručne suradnike - predstavljanje novog studijskog programa Poslijediplomskog specijalističkog studija Inkluzivnog odgoja i obrazovanja

Voditeljica: Tena Velki

tena.velki@gmail.com

Sudjeluju: Vladimir Bjelobrck, Ksenija Romstein, Ivana Stanić

Prema Nacionalnom planu izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2021. do 2027. godine prioritetno područje je inkluzivni odgoj i obrazovanje te zapošljavanje osoba s invaliditetom, u sklopu kojeg je posebni cilj osigurati inkluzivni odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju i studente s invaliditetom. Kako bi odgovorio na trenutne potrebe po pitanju inkluzivnog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti ove akademske godine pokreće novi studijski program. Poslijediplomski specijalistički studij Inkluzivnog odgoja i obrazovanja namijenjen je stručnim suradnicima (psiholozima, pedagogima, rehabilitatorima), odgojno-obrazovnim djelatnicima (odgojiteljima, učiteljima, nastavnicima) i svima koji rade s djecom i mladima s posebnim potrebama (daroviti i s teškoćama u razvoju) kao što su socijalni radnici i socijalni pedagozi. Glavni je cilj studija upoznavanje polaznika sa suvremenim teorijskim i praktičnim dostignućima u području rehabilitacije, psihologije, posebne pedagogije i srodnim područjima, te njihovo osposobljavanje da stečena znanja i vještine iz tih područja uspješno primijene u praksi. Tijekom samog izlaganja raspravljat će se o trenutnim potrebama na području Osječko-baranjske županije i šire, uvjetima rada na terenu (redovnim i specijalnim odgojno-obrazovnim ustanovama) kao i samoj strukturi i uvjetima upisa i pohađanja novog studijskog programa.

Ključne riječi: inkluzija, visoko obrazovanje, studijski program

USMENA PRIOPĆENJA

USMENO PRIOPĆENJE

Pregled novosti u ustrojstvu Hrvatske psihološke komore i regulaciji psihološke djelatnosti

Dejvid Zombori, Svetislav Joka, Antun Pretković, Teuta Barušić

david.zombori@gmail.com

Novi Zakon o psihološkoj djelatnosti (NN 98/19), koji je stupio na snagu 24. listopada 2019., a potom i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o psihološkoj djelatnosti (NN 18/22), koji je na snagu stupio 17. veljače 2022. godine, donijeli su bitne i opsežne izmjene, kako u tijelima Hrvatske psihološke komore (Upravni odbor, Predsjednik i Zamjenik predsjednika, Skupština Komore, Etički odbor i Sud časti) tako i u regulaciji obavljanja psihološke djelatnosti, ali i u javnim i drugim ovlastima i poslovima Hrvatske psihološke komore. Cilj ovog izlaganja je dati prikaz noviteta te do sada donesenih općih akata kojima se uređuje rad i ustrojstvo Hrvatskom psihološkom komorom odnosno obavljanje psihološke djelatnosti.

Ključne riječi: Hrvatska psihološka komora, psihološka djelatnost, opći akti

Roditeljsko korištenje mobitela i dobrobit djece

**Marina Kotrla Topić, Marina Merkaš, Matea Bodrožić Selak, Ana Žulec,
Vanessa Varga, Katarina Perić Pavišić**

marina.kotrla.topic@pilar.hr

Glavnina istraživanja o utjecaju digitalne tehnologije na dobrobit djece, provedenih u posljednjih nekoliko desetljeća, usmjerava se na različite aspekte dječjeg korištenja digitalnih uređaja te roditeljske postupke kojima reguliraju takvo korištenje. U novije vrijeme fokus istraživača usmjerava se i na same roditelje i neka obilježja njihovog korištenja digitalnih uređaja te povezanost istih s dobrobiti djece u obitelji. Cilj provedenog istraživanja je ispitati povezanost doživljaja ometanja mobitelom u interakcijama s djecom i rizika za ovisnost o mobitelu kod roditelja s dobrobiti djece.

U istraživanju je sudjelovalo 282 djece (59,8% djevojčica) u dobi od 10 do 15 godina te jedan od njihovih roditelja (80,9% majki). Roditelji su procjenjivali vlastiti rizik za ovisnosti o mobitelu, pri čemu je korištena Skala ovisnosti o mobitelu (Kwom i sur., 2013), kao i doživljaj ometanja mobitelom u interakcijama s djecom, uz pomoć skale konstruirane za potrebe istraživanja. Djeca su procjenjivala vlastitu dobrobit. Negativni i pozitivni afekti procijenjeni su PANAS-C ljestvicom (Ebesutani i sur., 2012), a zadovoljstvo životom procijenjeno je Kratkim multidimenzionalnom skalom zadovoljstva životom (Seligson i sur., 2003).

Rezultati pokazuju kako roditeljski doživljaj ometanja mobitelom u interakcijama s djecom nije značajno povezan s mjerama dobrobiti kod djece, ali je značajno i pozitivno povezan s procjenom rizika za ovisnost o mobitelu ($r=.379$, $p=.000$). Nadalje, rizik za ovisnost o mobitelu značajno je i negativno povezan s dječjim zadovoljstvom životom ($r=-.132$, $p=.032$), no ne i s pozitivnim i negativnim afektima u djece. Roditelji koji imaju viši rizik za ovisnost o mobitelu ujedno doživljavaju više ometanja mobitelom u interakcijama s djecom, a njihova djeca imaju niže zadovoljstvo životom. Rezultati ukazuju na nužnost daljnjeg istraživanja obilježja roditeljskog korištenja digitalne tehnologije u kontekstu istraživanja dječje dobrobiti.

Ključne riječi: ovisnost o mobitelu, ometanje mobitelom, dobrobit, adolescenti

USMENA PRIOPĆENJA I.

Efekti gluvoće roditelja na razvoj dece: kvalitativno istraživanje iskustava mladih odraslih osoba iz porodica sa roditeljima oštećenog sluha

Dajana Erceg, Marija Zotović Kostić

dajana.erceg97@gmail.com

U ovom radu proučavani su efekti roditeljstva gluвих i nagluvih roditelja na socioemocionalni razvoj dece sa očuvanim sluhom. Retko se postavlja pitanje kako funkcioniše navedeni tip porodice, te je istraživanje imalo za cilj da razume kakva su specifična iskustva čujuće dece. Odgovornost čujuće dece gluvih roditelja za upravljanje porodicom, u smislu komunikacije sa spoljašnjim svetom umesto roditelja, može takvu decu da izloži neprimerenom kontekstu koji potencijalno može da stvori neželjeni pritisak koji suviše mlada deca ne mogu da prevaziđu, te takve interakcije mogu ostaviti posledice na emocionalna iskustva dece (Buchino, 1993). Ta deca se susreću sa specifičnim iskustvima upravo zbog drugačijih uloga koje zauzimaju, a koje se razlikuju od onih koje zauzimaju njihovi vršnjaci. Potrebno je da tokom života balansiraju između kulture i jezika zajednice gluvih ljudi, ali i zajednice kojoj i sami pripadaju kao pojedinci (Andrade & Moroe, 2018). Sprovedena je kvalitativna metodologija, konkretnije fokus grupa, koja je brojala šestoro čujuće dece gluvih roditelja iz Novog Sada. Celokupna diskusija je zabeležena audio zapisom, a nakon toga i transkribovana. Za analizu dobijenih podataka je korišćena interpretativna fenomenološka analiza. Rezultati su analizirani i diskutovani u svrhe razumevanja funkcionisanja ovakvog tipa porodice, kao i pružanja potencijalnih rešenja koja bi smanjila pritisak na čujuću decu gluvih roditelja. Rezultati su ukazali da su učesnici fokus grupe adekvatno integrisali lični identitet i iskoristili izazovne okolnosti odrastanja da razviju adaptivne karakteristike poput asertivnog ponašanja, zauzimanja za sebe i većeg nivoa samopouzdanja. Kada je u pitanju odnos roditelj – dete, uočena je povišena privrženost gluvim roditeljima i pozitivna percepcija o njihovom načinu vaspitavanja i efikasnosti. Na kraju, uočeno je da je većina gluvih roditelja puna ljubavi, delotvorna i odlučna da svoju decu vaspitava na najbolji način, uprkos retko pristupačnim informacijama o vaspitavanju dece (Singleton & Tittle, 2000).

Ključne riječi: gluvi roditelji, čujuća deca, fokus grupa, socioemocionalni razvoj, roditeljstvo

Što utječe na psihološko zdravlje roditelja djece s intelektualnim teškoćama

Monika Klasić, Ana Babić Čikeš

monika.klasic5@gmail.com

Roditelji djece s intelektualnim teškoćama dugotrajno su izloženi različitim izvorima stresa koji su povezani sa zdravstvenim stanjem i funkcioniranjem njihove djece, osiguravanjem adekvatne medicinske i obrazovne skrbi za djecu te ostvarivanjem socijalnih prava. Dugotrajna izloženost stresu s vremenom može dovesti do iscrpljivanja resursa kojima raspolaže osoba i njezina okolina te narušenog psihološkog zdravlja. Ovim istraživanjem se željelo ispitati koji činitelji doprinose psihološkom zdravlju roditelja djece s intelektualnim teškoćama. Od demografskih činitelja ispitani su spol, dob, socioekonomski status, radni status te broj djece u obitelji. Od psiholoških činitelja izmjereni su doživljaj socijalne podrške i tereta njegovanja, neuroticizam te razine depresivnosti i anksioznosti roditelja. Ispitana je i razina djetetovih teškoća u svakodnevnom funkcioniranju. U istraživanju je sudjelovalo N = 67 roditelja (Ž = 63; M = 4) koji imaju barem jedno dijete s intelektualnim teškoćama u dobi od 6 do 18 godina. Podaci su prikupljeni putem online obrasca koji je sadržavao upitnik o demografskim podacima, Upitnik snaga i poteškoća djeteta, Višedimenzionalni upitnik percipirane socijalne podrške, Upitnik o teretu njegovanja, Upitnik bolničke anksioznosti i depresivnosti te subskalu neuroticizma iz Petfaktorskog upitnika ličnosti. Rezultati su pokazali da je od demografskih varijabli jedino radni status povezan sa psihološkim zdravljem roditelja pri čemu zaposleni roditelji imaju niže razine depresivnih i anksioznih simptoma. Socijalna podrška koju roditelji doživljavaju negativno je povezana s razinom depresivnih i anksioznih simptoma, dok su razina djetetovih teškoća i doživljaj tereta njegovanja pozitivno povezani s razinom tih simptoma. Hijerarhijskom regresijskom analizom utvrđeno je da se razina anksioznih simptoma može objasniti na temelju neuroticizma i tereta njegovanja koji roditelji doživljavaju, dok se razina depresivnih simptoma može objasniti na temelju neuroticizma, razine teškoća djeteta i socijalne podrška roditelja.

Ključne riječi: roditeljstvo, djeca s intelektualnim teškoćama, socijalna podrška, teret njegovanja

Vršnjačko nasilje u doba koronakrize

Željka Maic

zculjat@gmail.com

Vršnjačko nasilje složena je i sveprisutna pojava, a kod žrtava može izazvati ozbiljne psihofizičke posljedice, posebice ako je dugotrajno. Pandemije koronavirusa kriza je koja je zahvatila sve sfere društvenoga života i ostavila je mnogobrojne posljedice na građane, uključujući i djecu. Cilj rada bio je istražiti učestalost i oblike vršnjačkoga nasilja s obzirom na dob i spol, utvrditi svijest učenika o problematici vršnjačkoga nasilja, odrediti psihološki profil počinitelja i žrtve, ispitati načine na koje žrtva, promatrači, roditelji, školsko osoblje i policijski službenici reagiraju na nasilje. Pretpostavke prije istraživanja bile su: učenici su dobro informirani o nasilju; najčešći su oblici nasilja fizičko i psihičko; nasilnici su češće dječaci; dominantni su; iskorištavaju druge, sebični su; a žrtve nasilja najčešće su novi učenici u školi, osobe s niskom razinom samopoštovanja; u vrijeme pandemije manje je nasilja, itd. Također se pretpostavljalo da žrtve nasilja, promatrači, roditelji, policija i školsko osoblje različito reagiraju na nasilje. U istraživanju je sudjelovalo 335 sudionika od čega je 168 učenika i 167 učenica u dobi od četvrtih do osmih razreda Osnovne škole braće Radića Pakrac, a istraživačkim upitnikom prikupljeni su opći podatci te oni o razini svijesti o nasilju, oblicima, spolu, dobi i karakteristika te reakcijama na vršnjačko nasilje. Rezultati su potvrdili polazne hipoteze, vezane za informiranost, postotak i vrste nasilja, itd. Hipoteze vezane za dob i spol te nasilje u vrijeme pandemije nisu potvrđene, odnosno istraživanje ukazuje da i dječaci i djevojčice podjednako čine nasilje, više ga je u nižim razredima i u vrijeme pandemije.

Ključne riječi: vršnjačko nasilje, stavovi učenika, uloga nastavnika, uloga policije

USMENA PRIOPĆENJA II.

Odnos čimbenika pozitivnog razvoja mladih i dobrobiti

Zrinka Bader, Gabrijela Vrdoljak, Marina Hirnstein

zrinka.bader@gmail.com

Cilj istraživanja bio je ispitati odnos čimbenika pozitivnog razvoja mladih - kompetencije, samopouzdanja, povezanosti, karaktera, brižnosti - i dobrobiti. Uzorak na kojemu je istraživanje provedeno činili su srednjoškolci i studenti preddiplomskih studija (N=725) raspona godina 15 – 25 (M=18.38, SD=2.234). Čimbenici pozitivnog razvoja mladih mjereni su upitnikom Pet C pozitivnog razvoja mladih (Five Cs of PYD-SF; Geldhof i sur., 2014), dok je dobrobit mjerena Warwick-Edinburgh upitnikom mentalne dobrobiti (WEMWBS; Tennant i sur., 2007). Rezultati istraživanja pokazuju kako su svi čimbenici pozitivnog razvoja mladih u značajnoj pozitivnoj korelaciji s dobrobiti. Rezultati regresijske analize pokazuju kako su četiri od pet čimbenika pozitivnog razvoja - samopouzdanje, povezanost, kompetencija i karakter - značajni pozitivni prediktori dobrobiti. Samo se brižnost nije pokazala značajnim prediktorom dobrobiti. Čimbenici pozitivnog razvoja mladih predstavljaju snage koje podupiru zdrav i pozitivan razvoj. Istraživanje odnosa čimbenika pozitivnog razvoja i dobrobiti mladih doprinosi bogatijem razumijevanju njihovog zdravog i prilagođenog funkcioniranja. O zdravom i prilagođenom funkcioniranju mladih ne može se govoriti samo u terminima izostanka psihopatoloških simptoma, već opisivanjem i istraživanjem čimbenika koji takvo funkcioniranje podupiru i osnažuju.

Ključne riječi: adolescencija, čimbenici pozitivnog razvoja, dobrobit

Primjena ekološke momentarne procjene u prevenciji

Lucija Šutić, Miranda Novak

lucija.sutic@erf.unizg.hr

Ekološka momentarna procjena je metoda ispitivanja trenutnog stanja pojedinca, bilo da se radi o njegovom mentalnom ili tjelesnom zdravlju, rizičnim ponašanjima ili odnosima s drugima. Sudionici ekološke momentarne procjene izvještavaju o tome kako se osjećaju, o čemu razmišljaju ili što rade u trenutku kad prime signal putem ručnog sata ili pametnog telefona, čime se povećava ekološka valjanost istraživanja i smanjuje pristranost dosjećanja. Kako se signal šalje više puta dnevno tijekom dužeg vremenskog perioda, ovom metodom je moguće uhvatiti dnevnu dinamiku mjerenih konstrukata.

Premda se u hrvatskom kontekstu ekološka momentarna procjena još uvijek primjenjuje relativno rijetko, njezina uloga u prevencijskoj znanosti je velika. Osim što omogućava istraživačima da spoznaju više ne samo o interindividualnim, već i intraindividualnim razlikama, njome se sve češće nastoje prevenirati rizična ponašanja i samoozljeđivanje netom prije nego što do njih dođe. Stoga je cilj ovog izlaganja predstaviti mogućnosti primjene ekološke momentarne procjene u prevenciji, navodeći pritom ne samo recentne primjere iz međunarodnih istraživanja, nego i rezultate dobivene primjenom ove metode u sklopu projekta „Testiranje 5C modela pozitivnog razvoja mladih: tradicionalno i digitalno mobilno mjerenje“. Dok je u pilot istraživanju sudjelovalo pedesetak studenata Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u glavnom istraživanju je sudjelovalo 111 učenika prvih razreda srednje škole iz Zagreba, Varaždina, Osijeka, Vinkovaca, Rijeke, Splita i Dubrovnika. Mobilna aplikacija EARS je sudionicima svako jutro, tijekom osam dana, slala podsjetnik da izvijeste u kojoj mjeri se trenutno osjećaju umorno, pod stresom, smeteno, zabrinuto, posramljeno, sretno te optimistično. Sudionici su, također, svaku večer izvještavali jesu li se tijekom dana upustili u neko od rizičnih ponašanja ili imali konflikt s roditeljima, prijateljima, odnosno romantičnim partnerom. Dobiveni rezultati sugeriraju postojanje razlika među sudionicima, kao i dnevno variranje afekta. Kako je afekt jedan od indikatora mentalnog zdravlja, ovi nalazi potvrđuju važnost ekološke momentarne procjene za bolje razumijevanje problema koje nastojimo prevenirati.

Ključne riječi: ekološka momentarna procjena, adolescencija, afekt, mentalno zdravlje, prevencija

USMENA PRIOPĆENJA II.

Preventivne aktivnosti u Tehničkoj školi Virovitica – primjer dobre prakse

Kristina Horvat, Sanja Ježabek, Marija Radošević Čiča

k.horvat18@gmail.com

U provođenju srednjoškolskog odgoja i obrazovanja provode se mnoge preventivne aktivnosti koje prije svega utječu na učenika, na okruženje iz kojeg učenik dolazi i na širu zajednicu. Preventivne aktivnosti koje učenicima pruža odgojno-obrazovni proces usmjerene su na fizičko i mentalno zdravlje pojedinca. Na početku svake nastavne godine osmišljava se školski preventivni program, a neki od preventivnih programa, koje nastavnici zajedno s učenicima i roditeljima provode, odnose se na konzumiranje alkohola, odgovorno korištenje društvenih mreža, odnose i komunikaciju s vršnjacima, sukobe, posljedice uzimanja lijekova i drugih opojnih sredstava. Proces prevencije i preventivnih aktivnosti kreće od pojedinca, a u odgojno-obrazovnom procesu to je učenik. Upravo učenik stječe nova znanja koja koristi u preventivnim aktivnostima, a rezultat je “osviješteni” pojedinac koji djeluje u zajednici. Često se provođenje preventivnih programa, zdravstvenih akcija, obilježavanja međunarodnih dana i volontiranja medijski poprat, a te informacije dolaze i do šire zajednice. Ukoliko zajednica ima više točnih informacija o provođenju preventivnih mjera, aktivnost zajednice u tom procesu bit će češća i pravodobnija. U radu se prikazuje primjer dobre prakse koji se provodi u Tehničkoj školi Virovitica u nastavnom programu medicinska sestra opće njege / medicinski tehničar opće njege, a odnosi se na preventivne aktivnosti s ciljem sprječavanja razvoja bolesti ili njezina ranog prepoznavanja.

Ključne riječi: preventivne aktivnosti, zdravstvene akcije, zdravlje

USMENA PRIOPĆENJA II.

Nasilje prema srednjoškolskim nastavnicima u Hrvatskoj: zastupljenost i opće značajke

Irma Kovčo Vukadin, Sanja Radić Bursać, Rea Rattinger

irma.kovco.vukadin@erf.unizg.hr

Interpersonalno nasilje je ozbiljan javnozdravstveni problem koji ima značajan utjecaj na pojedince, zajednice i društvo u cjelini. Jedan od oblika nasilja koji dobiva sve veću pažnju je nasilje koje nastavnici doživljavaju od učenika i njihovih roditelja. S obzirom na nepostojanje cjelovitijeg uvida u ovaj problem u Hrvatskoj, provedeno je online istraživanje u kojem je sudjelovalo 607 nastavnika. Cilj istraživanja bio je utvrditi zastupljenost različitih oblika nasilja koje srednjoškolski nastavnici doživljavaju od učenika i njihovih roditelja, okolnosti, posljedice i poduzete aktivnosti, zadovoljstvo sudionika svojim poslom, kao i utvrditi postojanje razlika u navedenim obilježjima između nastavnica i nastavnika te povezanost između doživljenog nasilnog ponašanja učenika i roditelja i zadovoljstva poslom. U svom ukupnom radnom stažu sudionici su i od učenika (49,2%) i od njihovih roditelja (29,4%) najčešće doživljavali uvrede ili pogrdne riječi te omalovažavajuće nadimke, na satu u učionici (38,6%). Najčešći percipirani povod nasilnog ponašanja učenika sudionici je nezadovoljstvo ocjenom. Sudionici su najčešće doživljavali stres zbog nasilnog ponašanja učenika ili njihovih roditelja (62,9%), većina nije imala potrebu za stručnom pomoći niti je bila na bolovanju zbog takvih iskustava. Po doživljenim nasilnim ponašanjima učenika ili roditelja, sudionici su najčešće razgovarali s kolegama (72,7%) i bliskim osobama (72,6%). Manje od jedne trećine sudionika je upoznato s propisima zaštite od nasilnog ponašanja, nešto više od polovice sudionika smatra kako se u njihovoj školi vodi računa o sigurnosti nastavnika i drugih djelatnika, a svega 9,9% sudionika smatra da se pitanju sigurnosti djelatnika srednjih škola pridaje adekvatna pozornost na državnoj razini. Utvrđene su određene razlike u okolnostima nasilnog ponašanja i posljedicama između nastavnica i nastavnika, kao i povezanost između doživljenog nasilja i zadovoljstva poslom. Na kraju rada se analiziraju preporuke sudionika u odnosu na prevenciju i postupanje u slučajevima nasilnog ponašanja učenika i njihovih roditelja prema nastavnicima u srednjim školama.

Ključne riječi: nasilno ponašanje, učenici, roditelji, srednja škola, Hrvatska

USMENA PRIOPĆENJA II.

Iskustva društveno korisnog učenja u povezivanju studenata i lokalne zajednice

Jadranka Pavić, Ana Marija Hošnjak

jadranka.pavic@zvu.hr

U svrhu jačanja i integracije akademske i lokalne zajednice u visokoškolskim ustanovama u svijetu razvijaju se modeli iskustvenog učenja studenata koji aktivno sudjeluju u aktivnostima koje se bave potrebama građana i zajednice. Ovi modeli učenja povezuju nastavnike, studente i zajednicu i predstavljaju oblik aktivnog uključivanja akademske zajednice u aktivnosti koje doprinose dobrobiti zajednice.

Na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu, na Studiju sestinstva u okviru Projekta „Zdravstvo u zajednici“ pokrenut je izborni kolegij: „Društveno korisno učenje u zdravstvu“. Cilj kolegija usmjeren je na osposobljavanje studenata za primjenu znanja i vještina stečenih tijekom studija za razvoj i provedbu projekata/aktivnosti u zajednici kroz društveno korisno učenje. Nadalje, cilj je senzibilizirati studente za potrebe zajednice te osposobiti za provođenja aktivnosti u cilju povećanja kvalitete života osoba u potrebi kroz partnerstvo stručnjaka, pacijenta i zajednice. U suradnji s organizacijama civilnog društva - Centra za psihološko savjetovanje, edukaciju i istraživanje – Sirius, Udruge roditelja djece s posebnim potrebama Put u Život – PUŽ i SKAC Palma, a pod mentorstvom profesora i djelatnika OCD –a, studenti su osmislili i implementirali projekte usmjerene korisnicima usluga. Provedbom projektnih zadataka, studenti Zdravstvenog veleučilišta kroz društveno koristan angažman, razvijali su vještine potrebne za tržište rada i osjetljivost za društvene probleme. Aktivnim sudjelovanjem u projektu stekli su dodatna znanja i vještine koje će im koristiti u kasnijem radu s korisnicima, poput komunikacijskih vještina, razvijanja timskog rada, pisanja i provedbe projektnih prijedloga te mogućnosti primjene stečenog znanja kroz kreativni pristup rješavanju potreba u društvenoj zajednici.

Ključne riječi: društveno korisno učenje, organizacije civilnog društva, zajednica

USMENA PRIOPĆENJA II.

Percipirana podrška akademske zajednice: nastavnika, studenata te Studentskog savjetovališta od strane studenata s invaliditetom pri Sveučilištu u Zadru: Kvalitativni nalazi

Marija Marković, Katarina Talijančić

katarinatalijancic6@gmail.com

Danas su na snazi brojni zakoni i deklaracije na europskoj i nacionalnoj razini koji bi trebali omogućiti studentima s invaliditetom jednakopravno uključivanje u sve aspekte društvenog djelovanja, pa tako i u visokoškolsko obrazovanje. Podrška studentima s invaliditetom bi trebala biti pružena od strane svih akademskih članova, pri čemu se može iskazati u formalnom ili neformalnom obliku. Ipak, činjenica jest da studenti s invaliditetom čine jako mali udio u ukupnoj studentskoj populaciji u hrvatskom visokoobrazovnom sustavu. Stoga je cilj istraživanja bio steći dublji uvid u percipiranu formalnu i neformalnu podršku od strane akademske okoline pri Sveučilištu u Zadru. Korišten je namjerni uzorak devet studenata s različitim oblicima invaliditeta. Podaci su prikupljeni polustrukturiranim intervjuima tijekom svibnja 2022. godine. Prema rezultatima tematske analize, usluge Studentskog savjetovališta studentima s invaliditetom pružaju bitnu podršku, pri čemu je za izdvojiti usluge prava na prilagodbu načina studiranja te usluge individualnog savjetovanja. Osim toga, rezultati ukazuju kako većina nastavnika poštuje i provodi adekvatnu prilagodbu načina studiranja, iako odgovori upućuju i na iznimke kad je riječ o poštovanju individualnih rješenja o prilagodbi načina studiranja. Iskustva s percipiranom podrškom od strane kolega su u većoj mjeri podijeljena. Sudionici su u najvećoj mjeri zadovoljni interpersonalnim odnosima te dobivenom podrškom od strane kolega, no ipak analiza odgovora ukazala je i na pojedina iskustva isključivanja studenata s invaliditetom iz zajedničkih studentskih aktivnosti, odnosno doživljaje diskriminacije. Svakako, za naglasiti jest kako je iz rezultata uočljiv trend razlika u percipiranoj podršci između različitih studijskih smjerova. Dobiveni kvalitativni nalazi mogu biti polazišna točka daljnjim kvalitativnim te kvantitativnim istraživanjima u svrhu unaprijeđivanja raznih oblika podrške studentima s invaliditetom. Zaključno, rezultati ukazuju na važnost usluga Studentskog savjetovališta pri Sveučilištu u Zadru, kao i potrebu održavanja rada istog, uz mogućnost unaprijeđivanja kvaliteta usluga povećanjem resursa i kapaciteta.

Ključne riječi: studenti s invaliditetom, akademska podrška, invaliditet, prilagodba studija, akademska zajednica

USMENA PRIOPĆENJA III.

Zašto ustajete ponedjeljkom ujutro? Odnos emocionalne inteligencije, organizacijske pravednosti i smislenosti posla

Barbara Kovačević, Ana Jakopec, Zoran Sušanj

barbarakovacevic2@gmail.com

Često se postavlja pitanje uzroka discipliniranog ponašanja svojstvenog ljudima diljem svijeta – odlaska na posao. Smislenost posla, odnosno svjesnost zaposlenika o korisnosti i važnosti njegovog potencijala i rada jedno je od objašnjenja sustavnog povratka na radno mjesto. Odnosi s kolegama, samoaktualizacija i spremno predstavljanje vlastitih ideja sastavnice su smislenosti posla koje su pod utjecajem emocionalne inteligencije. Smislenost posla proizlazi i iz pravednog tretiranja pojedinaca, pružanja jednakih mogućnosti svim zaposlenicima te poštivanja dogovora. Cilj je ovoga rada upravo ispitati odnos emocionalne inteligencije, doživljaja organizacijske pravednosti i smislenosti posla. Posebice se ispituje medijacijska uloga distributivne, proceduralne i interakcijske pravednosti organizacije u međuodnosu emocionalne inteligencije i smislenosti posla. Podaci su prikupljeni na heterogenom uzorku zaposlenika koji su kod trenutnog poslodavca zaposleni najmanje šest mjeseci. Rezultati pokazuju da zaposlenici s razvijenijom emocionalnom inteligencijom svoje organizacije percipiraju pravednijima, a posao smislenijim. Nadalje, nalazi sugeriraju kako samo emocionalna inteligencija i interakcijska pravednost pozitivno doprinose objašnjenju varijance smislenosti posla. Rezultati višestruke medijacijske analize pokazuju djelomičan posredujući učinak interakcijske pravednosti. Drugim riječima, zaposlenici s razvijenijom emocionalnom inteligencijom interpersonalne tretmane organizacije doživljavaju pravednijim, što dodatno pridonosi percepciji posla kao smislenog. U radu se, pored teorijskih, raspravlja i o praktičnim implikacijama rezultata za upravljanje ljudskim resursima.

Ključne riječi: emocionalna inteligencija, organizacijska pravednost, smislenost posla

USMENA PRIOPĆENJA III.

Osnaživanje, stručna podrška i profesionalno usmjeravanje osoba s invaliditetom u sektoru turizma i ugostiteljstva u sklopu projekta Inklutour

Ivančica Bulut, Lea Buljević

ivancica.bulut@gmail.com

U 2020. godini na području Regionalnog ureda HZZ-a Osijek evidentirane su prosječno mjesečno 752 nezaposlene OSI (7,0 % više u odnosu na prosjek 2019. g.). Istovremeno u RH evidentirana je prosječno 6.231 OSI, a OBŽ s udjelom od 11,9 % druga je po broju evidentiranih OSI-a. Među nezaposlenim OSI-ma dominiraju osobe sa završenom trogodišnjom srednjom šk. i školom za KV i VKV radnike (469 osoba ili 62,4%). Iz ovih podataka, a u skladu s Nacionalnom strategijom za izjednačavanje mogućnosti za OSI, razvidno je da je ovo izuzetno ranjiva ciljna skupina kojoj je potrebna sustavna i cjelovita podrška u stjecanju kvalifikacija i pripreme za tržište rada.

Osobe s invaliditetom teško se zapošljavaju, što često dovodi do dugotrajne nezaposlenosti, socijalne isključenosti i siromaštva. Neke od potencijalnih prepreka pri ulasku na tržište rada OSI uglavnom su sljedeće: niska razina samopoštovanja, manjak motivacije, zdravstvene tegobe, osjećaj bespomoćnosti, psihosomatske tegobe, nedostatak socijalnih vještina i ključnih kompetencija za zapošljavanje te niska razina obrazovanja i nedostatak radnog iskustva.

U sklopu projekta održat će se aktivnosti profesionalnog usmjeravanja OSI za rad u sektoru turizma i ugostiteljstva, a osim kontinuirane podrške psihologa za svakog uključenog korisnika bit će izrađen individualizirani plan profesionalnog usmjeravanja. Aktivnost će uključiti i grupne edukacije usmjerene na usavršavanje vještina predstavljanja poslodavcima i aktivnog traženja zaposlenja. Ciljnoj skupini će ujedno biti pružena psihosocijalna podrška (usmjerena na razvoj kognitivnih i funkcionalnih vještina kao i razvoj socijalnih vještina).

Projektne aktivnosti obuhvatit će razvijanje individualiziranih obrazovnih programa "OSI TURISTIČKI ANIMATOR" i "OSI TURISTIČKI VODIČ" svaki u trajanju od 120 sati, dizajniranog po mjeri OSI, u svrhu usklađivanja potreba ponude i potražnje u sektoru turizma i ugostiteljstva. Cilj je projektnih aktivnosti doprinijeti povećanju zapošljivosti i integraciji na tržište rada u sektoru turizma i ugostiteljstva kod 110 nezaposlenih OSI.

Ključne riječi: zapošljavanje OSI, osnaživanje, turizam i ugostiteljstvo

USMENA PRIOPĆENJA III.

Integracija raseljenih osoba u društvo i zajednicu: uloga civilnog društva

Dajana Vinković, Vanesa Šerić

dajana.babli@gmail.com

Integracija je višedimenzionalni proces prihvaćanja i uključivanja migranata i izbjeglica u društvo koji uključuje pravno-političku, društveno-ekonomsku i kulturno-religijsku dimenziju. Proces integracije odvija se na različitim razinama – na razini pojedinca, institucija, ali i organizacija civilnog društva. Postupak integracije i suočavanja sa kriznom situacijom dugotrajan je proces koji uključuje, osim aktivnog sudjelovanja samih izbjeglica, i međuresorni pristup državnih tijela, lokalne samouprave i civilnog društva. Na postavkama o prevenciji, integraciji, podršci i suočavanju sa kriznom situacijom nastala je 2016.godine udruga PUKS – Podrška u kriznim situacijama. U svojim projektima i aktivnostima Udruga senzibilizira javnost o važnosti mentalnog zdravlja djece, mladih i odraslih te pružanjem korisne podrške nastoji u svojoj lokalnoj zajednici doprinijeti povećanju kvalitete života. Posljednju godinu Udruga je uključena u rad s raseljenim osobama iz Ukrajine s ciljem njihove integracije u društvo i zajednicu. U suradnji s Gradom Belišćem, GDCK Valpovo i Civilnom zaštitom OBŽ, Udruga se aktivno uključila u pomoć i podršku u psihosocijalnom osnaživanju i integraciji izbjeglica iz Ukrajine smještenih na području grada Belišća, s ciljem omogućavanja suživota s domaćim stanovništvom i aktivnog doprinosa društvu i zajednici. Poštujući temeljne ljudske vrijednosti, Udruga je posredno ili neposredno sudjelovala u njihovoj integraciji, zapošljavanju, učenju jezika, obrazovanju, pristupu institucijama i njegovanju kulture i vjeroispovijesti. Postupak integracije dugotrajan je proces, stoga je potrebno, vodeći se modelom interkulturalizma i multikulturalizma, osnaživati integracijsku politiku, kako na razini zajednice, tako i na razini društva općenito.

Ključne riječi: integracija, raseljene osobe, zajednica, civilno društvo, podrška.

USMENA PRIOPĆENJA III.

Predstavljanje projekta Korak prema vama

Ana Marija Ević, Doris Torman, Valentina Kolek Dragić, Tina Vostri, Ivan Pušćenik

ana.marija.evic8@gmail.com

Projekt Korak prema vama usmjeren je na razvoj, širenje i unaprjeđenje kvalitete izvaninstitucijskih socijalnih usluga kao podrška procesu deinstitucionalizacije. Ovaj projekt sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Ciljane osjetljive populacijske skupine koje će imati direktnu korist od projekta su: djeca i mladi bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca i mladi s problemima u ponašanju, djeca s teškoćama u razvoju te biološke i udomiteljske obitelji. Iako prethodno navedene skupine djece imaju različite specifične probleme i potrebe, zajedničko im je isto – nedovoljan broj i nedostatna kvaliteta izvaninstitucijskih socijalnih usluga, što predstavlja direktnu prijetnju njihovoj institucionalizaciji. Kako bi se ona spriječila, projekt uključuje upravo aktivnosti koje doprinose prevenciji insititucionalizacije, i to: uspostavu mobilnog tima za savjetovanje i pomaganje, uspostavu mobilnog tima za ranu razvojnu podršku te kontinuitet usluge poludnevnog boravka na području grada Novske koju provodi Centar za pružanje usluga u zajednici Lipik. Tijekom projekta smo kroz ove usluge bili usmjereni na pružanje podrške i osiguravanje socijalnih usluga ravnomjerno raspoređenih u lokalnim zajednicama koje su ciljane i prilagođene specifičnim potrebama djece. Jedan od važnih ciljeva projekta je pružanje socijalnih usluga obiteljima koje žive u ruralnim sredinama te nemaju ili im je otežan pristup potrebnim socijalnim uslugama.

Ovim prikazom rezultata projekta kojeg provodimo u našoj ustanovi – Centru za pružanje usluga u zajednici Lipik, želimo predstaviti korisnost provođenja i širenja socijalnih usluga usmjerenih na prevenciju pogoršanja razvojnih teškoća te prevenciju razvoja poteškoća mentalnog zdravlja kod djece pripadnika ranjivijih populacijskih skupina.

Ključne riječi: djeca i mladi, rana razvojna podrška, savjetovanje i pomaganje, poludnevni boravak

Rane odgojno-obrazovne intervencije kao preventivni program

Aleksandra Krampač-Grljušić, Dijana Skorup, Anja Kovač Mišura

anja.kovac-misura@os-ljgaja-os.skole.hr

Školske ustanove obvezne su brinuti o sigurnosti i zaštiti zdravlja i prava učenika. Važan zadatak škola jest jačati čimbenike zaštite i smanjiti utjecaj čimbenika rizika. Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (NN, 132/2013) propisuje da su školske ustanove obvezne donijeti i provoditi školske preventivne programe. Unatoč tome, velik broj programa provodi se u školama povremeno i bez učinkovitih evaluacija.

U praksi se susrećemo sa senzacionalističkim pristupom problemima u ponašanju učenika. Mediji na taj način potiču stvaranje krivog dojma o većem broju učenika s problemima u ponašanju u školama i potrebi učitelja i škola da se zaštite, umjesto da su obvezni pronaći uzroke i osigurati odgovarajuću podršku. Pravobraniteljica za djecu naglašava da su učitelji nerijetko fokusirani na teškoće koje njima dijete čini, a ne na pružanje podrške. Percipiraju školu kao nužni zaštitni faktor u djetetovu rizičnom odrastanju, a dijete doživljavaju kao ometajući faktor i breme, a ne kao izazov. Prema tome, sve je jasnija potreba razvoja i provedbe kvalitetnih preventivnih programa koji će osigurati već u ranoj dobi više mogućnosti uspješnosti tradicionalno neuspješnim učenicima. Važno je u osnovnim školama početi razvijati organiziranu ranu odgojno-obrazovnu intervenciju u nižim razredima razredne nastave u cilju neposredne i neodgodive reakcije na potrebe učenika već kod prvih znakova manifestacije problema. Osviješteni i educirani učitelji koji pravovremeno odgovaraju na raznovrsne potrebe učenika i isto prihvaćaju kao profesionalni izazov te dosljedno i kontinuirano provode preventivne programe glavni su resurs u kvalitetnoj provedbi i implementaciji preventivnih programa. Cilj izlaganja jest dati pregled preventivnog djelovanja u Osnovnoj školi Ljudevita Gaja u Osijeku s posebnim osvrtom na rane odgojno-obrazovne intervencije te odgovoriti na pitanje zašto je prevenciji mjesto u školi.

Ključne riječi: sigurnost, zaštita zdravlja, prava učenika, prevencija, rane odgojno obrazovne intervencije

USMENA PRIOPĆENJA IV.

Koordinacijsko tijelo za prevenciju ovisnosti Grada Nova Gradiška – primjer dobre prakse u zajednici

Ljiljana Lukačević

ngpozitiva@gmail.com

U formi usmenog izlaganja i power-point prezentacije biti će prikazan lokalni preventivni program u zajednici koji u kontinuitetu od 2005. godine provodi Koordinacijsko tijelo za prevenciju ovisnosti Grada Nova Gradiška.

Prevencija ovisnosti u našoj zajednici temelji se na lokalnoj mreži partnerstva jedinice lokalne samouprave Grada Nova Gradiška, gradskih zdravstvenih i odgojno-obrazovnih ustanova, socijalne skrbi, policije, organizacija civilnog društva i medija, a naš preventivni program polazište ima u strategijama okruženja, multidisciplinarnosti i međusektorske suradnje. Koordinacijsko tijelo za prevenciju ovisnosti Grada Nova Gradiška pozicionirano je kao radno tijelo Gradonačelnika, a sredstva za lokalni preventivni program osiguravaju se u Proračunu Grada Nova Gradiška.

Preventivne aktivnosti koje provodimo u zajednici iz područja su prevencije ovisnosti o drogama, alkoholu, pušenju, kockanju te suvremenim oblicima ovisnosti. Biti će prikazane naše istraživačke aktivnosti, kao i modeli rada na prevenciji, na afirmaciji zdravih stilova života i organiziranog provođenja slobodnog vremena u „Gradu – prijatelju djece“, te primjeri kampanja u gradu Novoj Gradiški koje provodimo s ciljem senzibiliziranja javnosti i jačanja mreže partnerstva u prevenciji ovisnosti.

Novogradiški preventivni program, kao primjer dobre prakse, od Središnjeg koordinacijskog odbora akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“ dobio je javno društveno priznanje - Povelju za „Naj-akciju 2015. godine“, a prikazi preventivnih aktivnosti Grada Nova Gradiška u više su navrata odabrani u program Brodskog simpozija o alkoholizmu, kockanju i modernim ovisnostima.

Ključne riječi: lokalni preventivni program, multidisciplinarnost, međusektorska suradnja

USMENA PRIOPĆENJA IV.

Preventivni projekt: Cyberbulling zaustavimo i smiješak na lice stavimo

Gordana Popović

gord.popovic@gmail.com

Projekt Cyberbulling zaustavimo i smiješak na lice stavimo kojega je provodila Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića u suradnji sa Centrom za nestalu i zlostavljenu djecu, imao je za cilj osnažiti razrednike i ostale nastavnike za veće uključivanje u kreiranje sadržaja sata razrednika i roditeljskih sastanaka kako bi uspješnije djelovali na smanjenje e-nasilja u srednjoškolskoj populaciji učenika. Odnosio se na univerzalnu razinu prevencije, orijentiranu na užu društvenu zajednicu, odnosno srednju školu.

U razgovoru s učenicima škole uočeno je kako se sve više govori o izloženosti srednjoškolaca internetskom nasilju, govoru mržnje i drugim oblicima neprimjerenog ponašanja od strane pojedinaca ili grupe pojedinaca. Navedene pojave imaju snažan i negativan utjecaj na mlade, čime se ugrožava njihovo mentalno zdravlje.

Temeljna misao projekta bila je isticanje važnosti sigurnosti učenika na Internetu jer se uočio i trend povećanja negativnih ponašanja na Internetu. Srednjoškolci sve više stupaju u kontakt s nepoznatim osobama koje se često lažno predstavljaju i prikupljaju osobne podatke. Dopuštajući da u svijet adolescenata pristupe neznanci, upuštaju se u rizična ponašanja koja mogu često dovesti i do neželjenih posljedica. Sukladno tome, razvidno je kako je bilo u interesu škole, nastavnika, učenika i roditelja povećati broj preventivnih aktivnosti u svrhu smanjenja učestalosti pojave međuvršnjačkog nasilja i nasilja od strane nepoznatih osoba s naglaskom na e-nasilje.

Tijekom školske 2021./2022. godine planirane su i ostvarene slijedeće aktivnosti:

1. Edukacija nastavnog osoblja škole na temu prevencije nasilja i e-nasilja
2. Osmišljavanje i izrada preventivnog priručnika za borbu protiv e-nasilja
3. Edukacija učenika na satu razrednog odjela i roditelja na roditeljskim sastancima
4. Promocija projekta

Cilj ovoga rada je predstaviti primjer dobre prakse te način preventivnog rada s mladima na aktualnoj temi sigurnosti na internetu te potaknuti na razmišljanje o vlastitim mogućnostima sličnog oblika rada s mladima u školama.

Ključne riječi: projekt, cyberbulling, srednjoškolci, internetsko nasilje, sigurnosti

USMENA PRIOPĆENJA IV.

Psihološka podrška onkološkim bolesnicima iz perspektive civilnog društva

Maja Erceg Tušek, Ljiljana Vukota

maja@svezanju.hr

U Hrvatskoj je godišnje oko 25000 novooboljelih od raka. Prema procjenama iz literature, oko dvije trećine bolesnika treba barem inicijalnu psihološku podršku, a oko trećine kontinuiranu podršku i praćenje radi izraženijih psiholoških teškoća. Cilj izlaganja jest ukazati na važnost i koristi psihosocijalne podrške kao dijela potpornoga liječenja onkoloških bolesnika čime se smanjuje psihološki morbiditet, unaprjeđuje kvaliteta života i postižu bolji ishodi liječenja. Osim bolesnika, izraženi distres pokazuju i članovi obitelji, osobito njegovatelji, te je i njima potrebno osigurati psihološku pomoć tijekom liječenja oboljelog i u tugovanju. Distres ili opća psihička uznemirenost normalna je reakcija na dijagnozu, povrat bolesti i ograničenja ili komplikacije u liječenju. Psihoonkološke intervencije imaju za cilj umanjiti djelovanje raka na emocionalne doživljaje i poboljšati sposobnost bolesnika da se prilagodi promijenjenom načinu života i zahtjevima bolesti. Psihosocijalna podrška prepoznata je od strane međunarodnih institucija kao što je International Psycho-Oncology Society (IPOS) kao integralni dio potpornoga liječenja, no nije sustavno integrirana u skrb o onkološkim bolesnicima. Udruga SVE za NJU od svoga osnutka promiče važnost psihoonkologije i psihološke podrške u smislu očuvanja mentalnoga zdravlja, unaprjeđivanja kvalitete života onkoloških bolesnika, održavanja adherencije i povećanja motiviranosti za liječenje te suradljivosti bolesnika sa zdravstvenim timom. Važan dio aktivnosti udruge usmjeren je prema povećanju zdravstvene pismenosti bolesnika i šire javnosti u svrhu prevencije i ranog otkrivanja onkoloških bolesti. Od 2010. udruga SVE za NJU provodi organiziranu stručnu psihosocijalnu podršku kroz Centar za psihološku pomoć. U izlaganju se ukazuje se na nužnost intergriranja stručne psihološke podrške u standardno liječenje onkoloških bolesnika, ukazuje na potrebu i način prepoznavanja bolesnika kojima je potrebna stručna podrška te pozicionira uloga psihologa u skrbi za onkološke bolesnike. Zaključno, izlaže se model Centra za psihološku pomoć udruge SVE za NJU kao primjer dobre prakse psihološkog zbrinjavanja onkoloških bolesnika i njihovih obitelji u zajednici.

Ključne riječi: psihološka podrška, psihoonkologija, distres, prevencija

USMENA PRIOPĆENJA V.

Moderatorska uloga magijskih i konspirativnih verovanja u povezanosti između opaženog stresa i indikatora opšteg blagostanja

Anja Žujović

anja.zujovic@gmail.com

Pandemiju koronavirusa karakteriše doživljaj nejasnoće koji su ljudi na različite načine pokušavali da objasne. Magijska i konspirativna verovanja predstavljaju jedan od načina za to. U ovom istraživanju, ispitivana je moderatorska uloga, zasebno magijskih, te zasebno konspirativnih uverenja u vezi COVID-19 pandemije (Magical and conspiracy-based COVID-19 beliefs; Pennycok et al., 2020). Hijerarhijskom regresionom analizom, eskplorativno su proveravana dva pitanja – prvo, koje obuhvata dve analize: odnos prediktora - opaženog stresa (Perceived Stress Scale 4; Kamarck & Mermelstein, 1988), moderatora – magijskih verovanja, i kriterijuma – opšteg blagostanja (Mental Health Continuum - Short Form; Keyes et al., 2008), te kriterijuma - stanja anksioznosti (Six-item State-Trait Anxiety Inventory; Tluczek et al., 2009). Drugo istraživačko pitanje podrazumeva dve analize sa navedenim prediktorskim i kriterijumskim varijablama, sa konspirativnim verovanjima u ulozi moderatora. Uzorak čini 761 ispitanik (18-69; $M = 25$; $SD = 9,5$), sa 445 muških (58,5%) i 316 ženskih ispitanika (41,5%). Rezultati ukazuju na značajnu negativnu povezanost magijskih verovanja sa opaženim stresom ($r = -.107$, $p < .01$) i stanjem anksioznosti ($r = -.089$, $p < .05$), kao i konspirativnih verovanja sa istim varijablama ($r = -.091$, $p < .05$; $r = -.118$, $p < .05$). Pritom, magijska verovanja ostvaruju i pozitivnu značajnu korelaciju sa opštim blagostanjem ($r = .101$, $p < .01$). Nalazi se značajan moderatorski efekat samo u slučaju kriterijumske varijable opšteg blagostanja, sa konspirativnim verovanjima kao moderatorom ($\beta = -.067$, $p < .05$). Moderacija ukazuje na to da osobe sa visoko izraženim konspirativnim verovanjima imaju niže opšte blagostanje od osoba sa nižom sklonošću ka konspirativnim verovanjima, u situacijama opaženim kao visoko stresnim ($r = .21$, $p < .01$). Praktične i teorijske implikacije istraživanja će biti dalje obrazložene.

Ključne riječi: konspirativna verovanja, magijska verovanja, COVID-19 pandemija

Mentalno zdravlje za vrijeme pandemije: Zaštitna uloga pozitivnog mentalnog zdravlja u nastanku depresije

Ena Kantor

enakantorrr@gmail.com

Depresivni poremećaji smatraju se vodećim javnozdravstvenim problemom kako na globalnoj razini tako i u Hrvatskoj. Prevalencija depresije s pojavom pandemije bilježi još veći porast. Povišene procjene depresivnih simptoma tijekom pandemije zabilježene su u raznim europskim državama, uključujući Hrvatsku. Samim time, proučavanje potencijalnih rizičnih, ali i zaštitnih faktora unipolarne depresije i depresivnih simptoma, trebao bi biti jedan od primarnih zdravstvenih ciljeva. Stres se pokazao kao rizičan faktor u nastanku depresije. Jedan potencijalni kronični stresor predstavlja i pandemija COVID-19. Podaci s trenutne pandemije ukazuju na značajan porast depresije i depresivnih simptoma. S obzirom na navedeno, od izuzetne je važnosti usmjeriti se na potencijalne zaštitne faktore, a jedan od njih bi moglo biti pozitivno mentalno zdravlje. Promicanje mentalnog zdravlja smanjuje rizik od budućih depresivnih simptoma ili velikih depresivnih epizoda, a gubitak mentalnog zdravlja povećava rizik. Navedeni podaci potvrđeni su u velikom broju istraživanja, no zaštitna uloga pozitivnog mentalnog zdravlja u nastanku psihičkih tegoba, za vrijeme pandemije, slabo je istražena. Posljedice koje je pandemija ostavila i dalje su od velikog značaja, stoga, važno je usmjeriti se na učinke pandemije na mentalno zdravlje kao i nove izazove s kojima se ljudi susreću.

Ključne riječi: depresivni simptomi, depresija, stres, pozitivno mentalno zdravlje, pandemija COVID-19

Suicidalnost u Republici Hrvatskoj /pregled dosadašnjih istraživanja i mogućnost rane procjene u sustavu socijalne skrbi

Anita Barišić, Katarina Dodig Ćurković, Daniela Šincek

abarisic@pravos.hr

Suicidalnost kao kompleksan pojam može uključivati smrt, namjeru te čin koji osoba počini samoj sebi, indirektno ili pasivno. Istraživanja su pokazala kako je suicid drugi najčešći uzrok smrti djece i mladih, a posebno u dobnoj skupini od 15 do 29 godina, što se često povezuje s Wertherovim sindromom. Djeca i adolescenti, kao i bolesnici kojima je dijagnosticiran bipolarni poremećaj te koriste antidepresive u povećanom su riziku od suicidalnog ponašanja. Također, suicidalnost je među 10 najčešćih uzorka smrti u većini zemalja. Istraživanja pokazuju da su društvena izolacija, niski rezultati na testovima inteligencije, psihička bolest osobe, kronični psihički stres, teška kronična oboljenja, poput karcinoma, neke od karakteristika koje su blisko povezane s većom stopom suicida kod odraslih osoba. Možemo reći da su u riziku od počinjenja suicida i osobe starije životne dobi, jer kod njih nije rijetka pojavnost raznih psihičkih i fizičkih bolesti kao što su samoća, depresija, usamljenost, socijalna izoliranost, nemogućnost pronalaska smisla u životu i slične prepreke.

Za prepoznavanje suicidalnosti osoba s kojima rade, stručnjaci u pomažućim profesijama mogu primjenjivati Upitnik za ocjenu rizika od samoubojstva (C-SSRS) kojeg su razvili autori na Sveučilištu Columbia. Cilj je ovoga rada prikazati obilježja suicidalnosti u različitim dobnim skupinama te rizične i zaštitne čimbenike kod pojave suicidalnosti u Republici Hrvatskoj, analizirati dosadašnja istraživanja o ovom problemu u Republici Hrvatskoj i prikazati mogućnosti primjene Upitnika za procjenu rizika od samoubojstva (C-SSRS) u pomažućim profesijama, s posebnim osvrtom na mogućnost korištenja Upitnika C-SSRS u sustavu socijalne skrbi.

Ključne riječi: suicidalnost, rizični čimbenici, procjena suicidalnosti, pomažuće profesije, prevencija

USMENA PRIOPĆENJA V.

Kvaliteta života aktivnih i liječenih ovisnika o opojnim drogama u Republici Hrvatskoj

**Tomislav Beganović, Arian Dišković, Katarina Sokić,
Hrvatska udruga za borbu protiv HIV-a i virusnog hepatitisa**

sokickatarina@gmail.com

Ispitivanje kvalitete života aktivnih i liječenih ovisnika o opojnim drogama u Republici Hrvatskoj provedeno je u okviru projekta "Inkluzijom ranjivih skupina do socijalne pravde" čiji je nositelj Hrvatska udruga za borbu protiv HIV-a i virusnog hepatitisa.

Cilj istraživanja bio je ispitati kvalitetu života, motivacijske faktore za prestankom konzumacije droga, rehabilitacijom i resocijalizacijom, prepreke s kojima su suočeni u borbi s ovisnošću, zadovoljstvo životom i osjećaj sreće kao važne indikatore osobne dobrobiti. Ispitana je i vrsta, kvaliteta i dostupnost psihosocijalne podrške i zdravstvene zaštite tijekom borbe s ovisnošću i tijekom pokušaja liječenja od ovisnosti. Sudionici su samoprocijenili svoje fizičko i psihičko zdravlje i uključujući zadovoljstvo životom u cjelini i osjećaj sreće. Osim navedenog prikupljeni su podaci o radnopravnom statusu i financijskom položaju sudionika. Istraživanje je provedeno na uzorku od ukupno 273 sudionika od kojih su 177 bili aktivni ovisnici o opojnim drogama, a 96 su bili liječeni ovisnici o opojnim drogama. Prosječna dob iznosila je 34 godine (SD = 10,63). Sukladno postavljenim ciljevima istraživanja ispitani su motivacijski čimbenici i prepreke u borbi s ovisnošću kao i vrijednosne orijentacije sudionika. Rezultati su pokazali da je briga za vlastito zdravlje najsnažniji motiv za početak liječenja kod 41% aktivnih i 40% liječenih ovisnika, slijedi želja za „normalnim“ životom i normalizacija odnosa s obitelji. Osuda društva i nepovjerenje percipirana je od strane samih ovisnika kao najveća društvena prepreka u borbi s ovisnošću. Gotovo polovica aktivnih i liječenih sudionika svjedoči o doživljenoj stigmatizaciji od strane stručnjaka i ustanova te bi sukladno navedenim rezultatima trebalo poraditi na edukaciji osoba koje dolaze u kontakt s ovisničkom populacijom. Pozitivna percepcija zdravstvenog i socijalnog sustava kao i udruga civilnog društva pokazuje da postoji društveni potencijal čije bi umrežavanje i koordinacija moglo polučiti pozitivne rezultate u prevenciji ovisnosti i u borbi s ovisnošću.

Ključne riječi: ovisnost, droge, kvaliteta života, motivacija, resocijalizacija.

Jačanje socijalne otpornosti kao cilj preventivnih aktivnosti u zajednici

Damir Marinić

dmarinic@ffos.hr

Kada govorimo o konceptu otpornosti u okviru psihologije, obično pod tim pojmom mislimo na individualnu (emocionalnu) otpornost. Međutim, brojne krize 21. stoljeća, posebice financijska kriza iz 2008. godine i recentna pandemija koronavirusa, u prvi plan su dovele koncept socijalne otpornosti. Socijalna otpornost obuhvaća kapacitete određene zajednice, neovisno o tome je li riječ o obitelji, lokalnoj zajednici, državi ili čovječanstvu u cjelini, koji joj omogućavaju da nadilazi prepreke s kojima se suočava, a koje prijete njezinu opstanku kao cjeline. Premda je riječ o još uvijek nedovoljno jasno određenom konceptu, pri čemu različiti autori ističu različite faktore koji opisuju socijalnu otpornost, kao i različite faktore koji doprinose njezinu jačanju, upravo su se međuljudski kapaciteti koji leže u osnovi socijalne otpornosti pokazali ključnima za opstanak obitelji i poduzeća, pa i čitavih društava u vrijeme socijalne izolacije tijekom pandemije koronavirusa. Štoviše, u istom se razdoblju socijalna otpornost pokazala ključnom u zaštiti kako fizičkog tako i emocionalnog zdravlja, što ukazuje na to da su koncepti fizičke, emocionalne i socijalne otpornosti usko vezani. Stoga ćemo se u ovom izlaganju usredotočiti upravo na te spoznaje iz razdoblja pandemije koronavirusa, i razmotriti mehanizme koji su doprinijeli jačanju socijalne otpornosti, te kako ih inkorporirati u preventivne aktivnosti u zajednici.

Ključne riječi: socijalna otpornost, koronavirus, prevencija, psihologija zajednice)

RADIONICE

POZVANA RADIONICA

Potencijali virtualne realnosti u psihološkoj praksi i mogućnost korištenja u znanstvenim istraživanjima

Dino Krupić

dkrupic@ffos.hr

Virtualna realnost (VR) je naziv za tehnologiju kojom se prikazuju audiovizualni podražaji. Zbog svojih karakteristika, ova tehnologija postiže visok stupanj uživanja sudionika u sadržaj prikaza. Cilj ove radionice je demonstrirati mogućnost korištenja virtualne realnosti u tretmanu straha od visina, ali i pokazati korisnost i nužnost korištenja ove tehnologije u psihologijskim istraživanjima. Radionica će se provoditi u Laboratoriju Filozofskog fakulteta u Osijeku. Nakon kratke prezentacije i opisa tehnologije, zainteresirani će moći isprobati VR animaciju za izazivanje straha od visina. Zbog ograničenog prostora u Laboratoriju, radionica u trajanju od 45 minuta će se održavati u tri skupine po deset polaznika. Radionica je dostupna za sve zainteresirane, a broj mjesta ograničen.

POZVANA RADIONICA

Kako planirati intervencije za prevenciju stresa u organizaciji?

Zoran Sušanj

zsusanj@ffri.hr

Intervencije koje organizacije koriste da bi očuvale ili poboljšale mentalno zdravlje svojih zaposlenika mogu biti usmjerene na ublažavanje posljedica stresa, jačanje otpornosti na stres ili na uklanjanje uzroka stresa u radnom okruženju. Ove potonje, tzv. primarne ili preventivne organizacijske intervencije, koje je potrebno provoditi u okviru redovitih procesa i aktivnosti upravljanja ljudima u organizaciji, glavna su tema ove radionice. Nakon kratkog teorijskog uvoda sudionici će u malim grupama osmišljavati intervencije kojima se mogu spriječiti stresori vezani uz sadržaj i kontekst rada. Kao okvir za planiranje intervencija poslužit će procesni model upravljanja ljudskim resursima koji integrira različite procese i sustave upravljanja i razvoja ljudskih potencijala u organizaciji. Pri planiranju intervencija posebno će trebati odrediti koju ulogu u njihovom provođenju imaju psiholozi, a koju rukovoditelji. Radionica će trajati 120 minuta, a broj mjesta je ograničen na 20.

POZVANA RADIONICA

Mogućnosti i nemogućnosti asocijativnih karata u obrazovnom kontekstu

Daniela Šincek

dsincek@ffos.hr

Asocijativne karte su pomoćna tehnika koja se uobičajeno koristi u savjetodavnom i terapijskom radu. Koristeći tzv. fantastičnu realnost smanjuje se prijetnja koju pojedinac osjeća kada govori o izazovnim aspektima svog funkcioniranja (npr. nedovoljna jasnoća izazova, strah od negativnog vrednovanja). Cilj radionice je demonstrirati mogućnosti i iskustva rada s asocijativnim kartama u grupnom obrazovnom radu. Sudionici će čuti uvodno objašnjenje rada s asocijativnim kartama, imati priliku proći određene aktivnosti, a potaći će ih se i da osmisle kako bi isto mogli primijeniti u svom radu. Moći će se upoznati i sa različitim asocijativnim kartama i mogućnostima korištenja različitih materijala u istu svrhu. Radionica traje 150 minuta (uvodni dio i demonstracija rada 90 minuta, 15 minuta pauze i 45 minuta za rad na osmišljavanju vlastite mogućnosti primjere asocijativnih karata). Radionica je dostupna za sve zainteresirane (NE preporučuje se osobama koje imaju izazove koji otežavaju kontakt s realitetom poput iskustva halucinacija), a broj mjesta je ograničen na 15 mjesta.

STUDENTSKA RADIONICA

Kako odvojiti samopouzdanje od (ne)uspjeha?

Marijana Zec, Jovana Polimanac, Ena Ravlić, Karla Ižaković, Petra Mišković

izakovickarla@gmail.com

Svakodnevno se susrećemo s ocjenama, pohvalama i nagradama ili pak kaznama za određene oblike ponašanja. Upravo tako dolazi do promijenjene percepcije vlastite vrijednosti zbog vanjskih potkrepljivača i objektivno definiranih uspjeha. Problem nastaje kada dođe do neuspjeha koji utječe negativno na subjektivnu dobrobit pojedinca. Naš cilj je usmjeriti se na strategije kojima ćemo efikasno moći odvojiti objektivni (ne)uspjeh od osjećaja vlastite vrijednosti te se preusmjeriti na to kako osjećaj vlastite vrijednosti utemeljiti u nečemu što nisu naša postignuća ili propusti.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, suočavanje, strategije, samopouzdanje, (ne)uspjeh

POSTER PRIKAZI

Uspješna komunikacija u terapiji - logopedi i psiholozi udružuju snage

Ana Došen, Magdalena Bedeković

ana.dosen@erf.unizg.hr

Afazija je stečeni jezični poremećaj koji najčešće nastaje nakon moždanog udara. Osoba s afazijom ima teškoće u razumijevanju i proizvodnji jezika zbog čega joj je otežana komunikacija s okolinom. Otežana komunikacija negativno utječe na kvalitetu života. Često ju prate socijalna izolacija, anksioznost, frustracija i depresija (Fotiadou, 2014; Morris i sur., 2017; Lincoln, 2011). Psihološke posljedice koje prate afaziju otežavaju rehabilitaciju jer usporavaju funkcionalni oporavak (Code i Herrmann, 2003; Donnellan i sur., 2010), zbog čega je nužna psihološka podrška za osobe s afazijom. Nažalost, istraživanja pokazuju ograničenu psihološku intervenciju kod ove populacije (National Stroke Foundation, 2020). Jedan od razloga je otežana komunikacija između osobe s afazijom i stručnjaka (Nelleke van Rijssen, 2021; Parr i sur., 2006). Cilj je ovog postera prikazati kako uspješnije komunicirati s osobom koja ima afaziju. Trening komunikacijskog partnera je intervencija koja dokazano poboljšava komunikaciju i socijalno sudjelovanje osoba s afazijom (Simmons-Mackie i sur., 2016; Turner i Whitworth, 2006), što ju čini važnim dijelom logopedskog programa. Iako je intervencija usmjerena na poduku komunikacijskih partnera, dokazani su pozitivni komunikacijski i psihosocijalni ishodi kod osoba s afazijom (Simmons-Mackie i sur., 2016). Postoji više različitih metoda ove intervencije, a svakoj je glavni cilj uspješna izmjena informacija. Primjerice, korištenje kraćih i jasnih rečenica, sporiji govor s više pauza i korištenje komunikacijskih strategija (geste, pisanje, crtanje) pomažu osobi s afazijom u razumijevanju. Da bi se osoba uspješnije izražavala, poželjno je dati joj više vremena, ne dovršavati njezine rečenice te obratiti pažnju na neverbalnu komunikaciju. Od iznimne je važnosti da se tijekom komunikacije ne podcjenjuje osoba s afazijom. Ovo su samo neke od tehnika uspješne komunikacije. U rehabilitaciji osoba s afazijom sudjeluje široki krug stručnjaka, stoga je važno provoditi edukaciju o načinima komunikacije, a sve kako bi osobe s afazijom postale što samostalnije u svakodnevnom funkcioniranju i kako bi se poboljšala kvaliteta njihovog života.

Ključne riječi: uspješna komunikacija, afazija, logoped, psiholog, mentalno zdravlje

Znanje o spolno prenosivim bolestima

Jasna Duranović, Irena Pavela Banai, Marina Nekić

jasnadura@gmail.com

Smatra se da su mladi pojedinci u dobnoj skupini od 16. do 24. godine u većem riziku od spolno prenosivih bolesti u usporedbi sa starijim odraslim osobama, a procjenjuje se da jedna od dvadeset mladih osoba svake godine oboli od spolno prenosive bolesti. Posebnu rizičnu skupinu čini studentska populacija, a rezultati prethodnih istraživanja pokazuju kako su studenti nedovoljno i neadekvatno informirani o spolno prenosivim bolestima, u čemu prednjače muški studenti u odnosu na njihove kolegice. Testom znanja o spolno prenosivim bolestima se ispitivalo znanje o načinima prenošenja, raširenosti i posljedicama najčešćih spolnih bolesti, a to su: HPV, klamidija, herpes, gonoreja, sifilis, AIDS/HIV i trihomonijaza. Istraživanje je provedeno online anketnim upitnikom, a sudjelovalo je 1928 studenata raznih visokoobrazovnih ustanova u Republici Hrvatskoj. Sudionici u prosjeku postižu više rezultate na Testu znanja, a npr. 93% je upoznato sa svrhom PAPA testa, a 98% prepoznaje da spolno prenosive bolesti mogu biti asimptomatske. S druge strane, 85% sudionika nije upoznato s načinima prenošenja sifilisa, a 79% njih s načinima prenošenja genitalnog herpesa. Na temelju inferencijalnih statističkih analiza, nisu utvrđene rodne razlike u znanju o spolno prenosivim bolestima.

Ključne riječi: seksualnost, znanje o spolno prenosivim bolestima, rodne razlike

Are you mostly sedentary? Do not mind; mind your physical activity mindset

Dragan Glavaš, Lana Batinić, Ivana Vrselja, Mario Pandžić, Josip Bošnjaković

dragan.glavas@unicath.hr

Modern lifestyle, consequent adverse effects of physical inactivity, and constant promotion of the importance of physical activity pose scientific questions on the role of set of beliefs in the relationship between PA and psychological well-being.

To test this question, we designed a study that comprised sedentary and non-sedentary adults, their set of beliefs on their PA and the beneficial effect of PA on their psychological health, and their satisfaction with life, health, physical appearance and general happiness. A total of 534 male late adolescents and adults, non-sedentary (N = 141) and predominantly sedentary (N = 393), took part in the study (Mage = 28.61 (9.35); Nfemale = 344). Participants answered whether they consider themselves generally physically active (yes/no), and answered questions on life, health, and physical appearance satisfaction on a scale from 0 to 10 (with a larger number indicating more satisfaction) and question on their beliefs on the effect of PA on their psychological health on a scale from 0 to 7 (with larger number indication beliefs on the more substantial impact of PA). Based on the distribution of the data on the question on beliefs on the effect of PA, we categorized participants into groups with lower, middle, and firmer beliefs on the positive effect of PA on psychological health.

The results of three-way ANOVAs showed higher life satisfaction, health, and physical appearance and higher general happiness in sedentary participants only if they perceived themselves as physically active and had firmer beliefs on the beneficial effects of PA on their psychological health. On the other hand, non-sedentary participants whose beliefs on the beneficial effects of PA on their psychological health indicated higher life, health, and physical appearance satisfaction, regardless of their perception of themselves as physically active or non-active.

Keywords: Physical activity, psychological health, beliefs on PA benefits

Efekti Mračne trijade na procenu uspešnosti u različitim životnim domenima

Bojana Dinić, Selka Sadiković, Bojana Bodroža

bojana.dinic@ff.uns.ac.rs

Mračna trijada (makijavelizam, psihopatija i narcizam) se povezuje sa problemima u funkcionisanju u socijalnim, profesionalnim i intimnim odnosima. Prethodna istraživanja su pokazala da se narcizam i makijavelizam pozitivno, a psihopatija negativno povezuju sa objektivnim pokazateljima uspeha u poslovnom kontekstu, dok su rezultati nedosledni u pogledu relacija sa subjektivnim procenama uspeha. Cilj ovog istraživanja je ispitivanje efekata mračnih crta ličnosti na subjektivnu procenu uspešnosti u različitim životnim domenima. Na uzorku od 404 ispitanika (51% ženskog pola) primenjeni su MachIV za procenu makijavelizma, Levensonova skala psihopatije za procenu primarne i sekundarne psihopatije i Inventar narcističke ličnosti za procenu tri facete narcizma – liderstva/autoriteta, grandioznog egzibicionizma i povlašćenosti/eksploatacije. Za procenu uspešnosti je sastavljen set pitanja meri procenu uspešnosti u socijalnim odnosima, intimnim odnosima i profesionalnim odnosima. Rezultati pokazuju da se uspešnost u socijalnim odnosima može predvideti na osnovu niske sekundarne psihopatije, a višeg liderstva/autoriteta i grandioznog egzibicionizma. Na osnovu sličnih prediktora, tj. niske sekundarne psihopatije i visokog liderstva/autoriteta može se predvideti uspešnost u profesionalnim odnosima, dok se uspešnost u intimnim odnosima može predvideti na osnovu niske sekundarne psihopatije i niske povlašćenosti/eksploatacije. Može se zaključiti da je sekundarna psihopatija negativno povezana sa procenom uspešnosti u svim domenima, dok aspekti narcizma ostvaruju različiti obrazac veza u zavisnosti od toga da li se više odnose na adaptivne ili maladaptivne karakteristike. Iznenadujuće, makijavelizam i primarna psihopatija se nisu pokazali kao značajni prediktori procene uspešnosti.

Ključne riječi: Mračna trijada, subjektivna procena uspešnosti, socijalni odnosi, intimni odnosi, profesionalni odnosi

Neki aspekti mentalnog zdravlja i izazovi s kojima se susreću nastavnici za vrijeme pandemije

Maja Ivić, Marija Milić

mmilic@ffos.hr

Pandemija COVID-19 utjecala je na način izvođenja i dinamiku nastave u osnovnim i srednjim školama diljem zemlje. U brojnim se školama dio nastave u tom periodu izvodio na daljinu ili u kombinaciji kontaktne i nastave na daljinu. Takvi uvjeti primorali su nastavnike na različite prilagodbe nastave te na ulaganje dodatnog truda i angažmana u provedbi nastavnog procesa kao i na suočavanje i brzo reagiranje na brojne nepredvidive situacije. Cijeli ovaj proces bio je izazovan za nastavnike te je to posljedično moglo utjecati na njihovo mentalno zdravlje.

Cilj ovog rada bio je ispitati neke aspekte mentalnog zdravlja nastavnika biologije (depresivnost, anksioznost i stres) kao i ispitati koji su im zadaci, poslovi i obaveze u razdoblju pandemije pridonijavali najviše stresa. U istraživanju je sudjelovalo 145 nastavnika biologije iz osnovnih i srednjih škola (98.3 % nastavnica). Istraživanje se provelo on-line u veljači 2022. godine. Korišten je upitnik o sociodemografskim podacima, Skala depresivnosti, anksioznosti i stresa (DASS-21; Lovibond i Lovibond, 1995) te se sudionike istraživanja zamolilo da odgovore na pitanje otvorenog tipa: *Koji su Vam zadaci, poslovi, obaveze i slično u posljednje dvije godine pridonijavali najviše stresa na poslu?* Rezultati ukazuju kako je 74 (51.4 %) nastavnika pod nekim oblikom pojačanog stresa, a njih čak 34 (23,6 %) doživljava ekstremnu ili izrazito ekstremnu razinu stresa. Na subskali depresije, 79 nastavnika (54,9%) postiže rezultat veći od teoretskog raspona koji se smatra uobičajenim, a za njih 90 (62,5%) rezultati na subskali anksioznosti ukazuju kako imaju osjećaj pojačane anksioznosti.

Odgovori nastavnika vezani za poslove i obaveze koje su im pridonijavali najviše stresa ukazuju kako se dio tih poslova i obaveza odnosio na one specifične za rad u vrijeme pandemije ("online nastava", kombinacija nastave uživo i na daljinu, online vrednovanje učenika, usklađivanje privatnog (obiteljskog) života s nastavom na daljinu i sl.), a dio njih bio je vezan za uobičajene zadatke, poslove i obaveze nastavnika (administrativni poslovi, vrednovanje učenika, sustav nagrađivanja nastavnika, poslovi razrednika, suradnja s roditeljima, nedisciplina i nezainteresiranost učenika u razredu i sl.).

Nalazi ovog istraživanja mogu pomoći u razumijevanju poteškoća s kojima se susreću nastavnici kao i ukazati na potrebu za podrškom i pomoći u osnaživanju nastavnika tijekom održavanja nastave u vrijeme pandemije COVID-19, ali isto tako i uopće u nastavničkom radu.

Ključne riječi: pandemija COVID-19, nastava biologije, depresivnost, anksioznost i stres

Pandemija COVID 19 i emocije učenika

Ljiljana Matošević, Ksenija Rastija

liljana.matosevic@skole.hr

Autorice ovim radom prikazuju neke osnovne značajke doživljavanja nastave na daljinu u vrijeme pandemije bolesti COVID-19, te procjene učenika o svojim emocionalnim stanjima i ponašanju za vrijeme i poslije nastave na daljinu. Prikazani rezultati dobiveni su kvalitativnom analizom podataka anketa provedenih među učenicima prvih, drugih i trećih razreda Srednje škole Marka Marulića Slatina. Anketa o nastavi na daljinu provedena je u travnju 2020. godine (292 učenika), a anketa o učeničkim doživljajima za vrijeme nastave na daljinu provedena je u ožujku 2021. godine (279 učenika). Iz rezultata vidimo kako učenici smatraju da im je pandemija promijenila život i to na lošije, osjećali su se zabrinuto, tjeskobno i usamljeno, no nakon što su se vratili u školu osjećaju da se mogu nositi s problemima. Najveću zabrinutost pokazali su za svoje znanje. Dobiveni podaci pokazuju da, unatoč tome što je škola sudjelovala prije pandemije u eksperimentalnoj fazi Škole za život, gdje su se učenici susretali s nastavom preko digitalnih alata, većina se učenika teško nosila s nastavom na daljinu, imali su osjećaj da je gradivo opsežno, osjećali su se usamljeno, zabrinuto i tjeskobno. Budući da je anketa provedena u Srednjoj školi Marka Marulića Slatina koja obrazuje učenike opće gimnazije i učenike tehničke škole, razumljiva je njihova zabrinutost za svoje znanje, jer većina tih učenika planira izaći na državnu maturu. Rezultati ovog anketiranja postali su početna točka za intervenciju, razvijanje programa savjetovanja, edukacije i podrške, učiteljima, učenicima i roditeljima.

Ključne riječi: pandemija COVID-19, nastava na daljinu, emocije, državna matura

Barnumov efekt, praznovjerje i osobine ličnosti

Maja Mičević, Jasmina Tomašić Humer

maja.micevic98@gmail.com

Cilj istraživanja bio je ispitati Barnumov efekt i njegov odnos sa praznovjerjem i osobinama ličnosti HEXACO modela. Prvi problem istraživanja bio je ispitati povezanost Barnumovog efekta s praznovjerjem te osobinama ličnosti. Drugi problem istraživanja bio je provjeriti može li se Barnumov efekt predvidjeti pomoću praznovjerja i osobina ličnosti. Barnumov efekt izražen je stupnjem u kojem pojedinci općenitu povratnu informaciju o vlastitim osobinama prihvaćaju istinitom. Istraživanje je provedeno uživo na N=141 studentu Filozofskog fakulteta u Osijeku. Mjera Barnumovog efekta konstruirana je u svrhe ovog istraživanja, a osim nje korištene su još Skala praznovjerja te Kratki HEXACO Inventar. Premda je utvrđena visoka razina Barnumovog efekta na studentskoj populaciji, nije dobivena statistički značajna povezanost Barnumovog efekta s praznovjerjem niti s osobinama ličnosti, osim s otvorenošću ka iskustvu. Pokazalo se kako je jedino otvorenost ka iskustvu statistički značajni prediktori Barnumovog efekta.

Ključne riječi: Barnumov efekt, lokus kontrole, praznovjerje, osobine ličnosti, HEXACO model

Najbolji ja – sveobuhvatni program selektivne prevencije ovisnosti (2020.-2022.)– predstavljanje projekta i rezultata

Martina Nikolić, Vanja Šokić

vanja@cnzd.org

Projekt „Najbolji ja – sveobuhvatni program selektivne prevencije ovisnosti“ (2020. – 2022.) je program selektivne prevencije svih vrsta ovisnosti kod djece i mladih u riziku na području Osječko – baranjske i Vukovarsko – srijemske županije. Usmjeren je na rizične i zaštitne čimbenike, normativna uvjerenja, razvoj vještina te objektivno informiranje o sredstvima ovisnosti. Projekt se provodi u skladu s Europskim standardima za kvalitetnu prevenciju zlouporabe droga te uključuje interaktivne metode i evaluaciju. Korisnici projekta su djeca i mladi u riziku i djeca s problemima u ponašanju kojoj je potrebno individualno pristupiti. Individualan pristup ostvaren je kroz uključivanje u već postojeći mentorski program čime se doprinijelo unaprjeđenju njihova znanja o štetnosti ovisnosti i zdravim načinima života, unaprjeđenju njihovih socijalnih kompetencija te širenju izbora za uključivanje u aktivnosti kvalitetnog provođenja slobodnog vremena. Program se temelji na Hirschijskoj teoriji socijalne kontrole, gdje se polazi od pretpostavke da do devijantnog ponašanja dolazi radi prekida ili slabljenja veza između pojedinca i društva. S obzirom na to, podrška odraslih te međusobno povjerljiv odnos između mentora i djeteta mogu omogućiti osjećaj bolje društvene prihvaćenosti i podrške te smanjiti rizik upuštanja u različite vrste ovisnosti.

Mentori (volonteri u dobi od 18 do 35 godina) su s djecom radili na razvoju socijalnih vještina i ispunjavanju slobodnog vremena kvalitetnim aktivnostima. U projektu je sudjelovalo ukupno 36 mentorskih parova koji su uglavnom izražavali veliko zadovoljstvo sudjelovanjem u aktivnostima. Prethodni mentorski programi (Postani mi legos; Postali smo legosi, postani i ti; Najbolji ja – mentorski program sa svrhom selektivne prevencije ovisnosti) ostvarili su također velike uspjehe te je u programe mentoriranja do sada bilo uključeno više od 100 djece s problemima u ponašanju. Uočen je veliki odaziv i interes volontera za mentoriranjem, a mentorski program je prepoznat od strane lokalne zajednice i stručnjaka kao uspješna metoda u prevenciji rizičnog ponašanja.

Ključne riječi: prevencija ovisnosti, djeca i mladi, rizični i zaštitni čimbenici

Prikaz grupnog programa razvoja socijalno-emocionalnih vještina „Avantura u Emocio-Gradu“

Sanja Radić Bursać, Lucija Lamešić

sanja.radic.bursac@erf.unizg.hr

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu visokoškolska je institucija koja ustrojava i izvodi studijske programe logopedije, edukacijske rehabilitacije i socijalne pedagogije te razvija znanstveno-istraživački i visokostručni rad u navedenim područjima. Nastavno-klinički predstavlja kliničku jedinicu Fakulteta pružajući raznovrsne usluge za korisnike širokog dobnog raspona s različitim razvojnim teškoćama ili poremećajima. Mjesto je i razvoja i implementacije preventivnih i tretmanskih programa. Također, Centar je važan resurs za realizaciju praktičnog dijela nastave za studente svih programa i razina studiranja.

Jedan od 12 usko specijaliziranih kabineta Nastavno-kliničkog centra je Odgojno savjetovalište u kojemu se pružaju znanstveno-utemeljene usluge djeci i mladima u riziku ili s već razvijenim problemima u ponašanju, kao i članovima njihovih obitelji te stručnjacima iz područja odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, zdravstva i pravosuđa.

Tijekom akademske 2021./2022.g. u okviru Odgojnog savjetovališta pilot-implementiran je novoosmišljeni program „Avantura u Emocio-Gradu“ usmjeren unaprjeđenju socijalno-emocionalnih kompetencija djece (predadolescenata) koja iskazuju probleme u ponašanju, dominantno eksternaliziranog tipa. Problemi u ponašanju su krovni pojam koji supsumira kontinuum ponašanja od onih jednostavnijih do težih oblika i s većom potrebom za specijaliziranim, kompleksnim intervencijama. Upravo socijalno-emocionalne kompetencije predstavljaju značajan resurs za pozitivan razvoj djece i mladih, a prema recentnim izvorima literature organizirane su u pet širokih kategorija (svijest o sebi, samoupravljanje, društvena svijest, relacijske vještine i odgovorno odlučivanje). Kod korisnika uključenih u programe socijalno-emocionalnog učenja zabilježeni su pozitivni pomaci u domeni odnosa prema sebi i drugima, akademskog uspjeha, redukcije emocionalnih i ponašajnih teškoća i dr.

Program „Avantura u Emocio-Gradu“ sadržava 10 radionica namijenjenih djeci te aktivnosti za njihove roditelje u vidu interaktivnih predavanja. Također, pilot-implementacija istoga sadržavala je i provedbu procesa evaluacije, uz korištenje niza instrumenata (poput Kuscheov upitnik osjećaja, SDQ, DESSA). Tijekom poster izlaganja predstaviti će se koncept socijalno-emocionalnog učenja s posebnim naglaskom na primjenu u radu s djecom koja iskazuju probleme u ponašanju, zatim struktura i način provedbe oblikovanog grupnog programa te rezultati evaluacije iz perspektive uključene djece i njihovih roditelja.

Ključne riječi: socijalno-emocionalne kompetencije, djeca i mladi, problemi u ponašanju, grupni program, znanstveno-utemeljeni pristup intervencijama

Nastava na daljinu u srednjoj školi i pandemija COVID - 19

Ksenija Rastija, Ljiljana Matošević

liljana.matosevic@skole.hr

Autorice ovim radom prikazuju neke osnovne značajke doživljavanja nastave na daljinu u vrijeme pandemije bolesti COVID-19, te procjene učenika o svojim emocionalnim stanjima i ponašanju za vrijeme i poslije nastave na daljinu. Prikazani rezultati dobiveni su kvalitativnom analizom podataka anketa provedenih među učenicima prvih, drugih i trećih razreda Srednje škole Marka Marulića Slatina. Anketa o nastavi na daljinu provedena je u travnju 2020. godine (292 učenika), a anketa o učeničkim doživljajima za vrijeme nastave na daljinu provedena je u ožujku 2021. godine (279 učenika). Iz rezultata vidimo kako učenici smatraju da im je pandemija promijenila život i to na lošije, osjećali su se zabrinuto, tjeskobno i usamljeno, no nakon što su se vratili u školu osjećaju da se mogu nositi s problemima. Najveću zabrinutost pokazali su za svoje znanje. Dobiveni podaci pokazuju da, unatoč tome što je škola sudjelovala prije pandemije u eksperimentalnoj fazi Škole za život, gdje su se učenici susretali s nastavom preko digitalnih alata, većina se učenika teško nosila s nastavom na daljinu, imali su osjećaj da je gradivo opsežno, osjećali su se usamljeno, zabrinuto i tjeskobno. Budući da je anketa provedena u Srednjoj školi Marka Marulića Slatina koja obrazuje učenike opće gimnazije i učenike tehničke škole, razumljiva je njihova zabrinutost za svoje znanje, jer većina tih učenika planira izaći na državnu maturu. Rezultati ovog anketiranja postali su početna točka za intervenciju, razvijanje programa savjetovanja, edukacije i podrške, učiteljima, učenicima i roditeljima.

Ključne riječi: pandemija COVID-19, nastava na daljinu, emocije, državna matura

PREDSTAVLJANJA KNJIGA

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Preventivni program i publikacija „Kako ne utopiti mladost u alkoholu“

Siniša Brlas, Miroslav Venus

sinisa.brlas@zzjzvpz.hr

Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravske županije od 2021. do 2023. godine provodi preventivni program „Kako ne utopiti mladost u alkoholu“. Ovdje se predstavljaju navedeni program i istoimena publikacija.

Globalni cilj programa je osnažiti samozaštitne kapacitete mladih u Virovitičko-podravskoj županiji u prevenciji ovisnosti i afirmaciji zdravlja, dok su specifični ciljevi usmjereni educiranju mladih o štetnom djelovanju alkohola na zdravlje i ponašanje (osobito u prometu) i povezanosti pijenja alkohola i razvoja ovisnosti, osnaživanju međusektorske suradnje u prevenciji i suzbijanju ovisnosti te motiviranju mladih za volontiranje u zajednici i afirmiranje zdravih životnih stilova u slobodnom vremenu.

Naglasak je na prevenciji i suzbijanju pijenja alkohola mladih, jednog od rizika koji mlade uvode u svijet štetne zloupotrebe sredstava ovisnosti. Važan segment je sljedivost aktivnosti pa se ovaj program nadovezuje na aktivnosti prethodnih projekata koji su u mrežu međusektorske suradnje povezali i u toj suradnji osnažili različite dionike u prevenciji i suzbijanja ovisnosti. Iskorišteni su potencijali suradnika i partnera u programu kako bi što uspješnije bila provedena specifična edukacija mladih u zajednici i školama, i to kroz suradnju s voditeljima školskih preventivnih programa, policijom i klubovima liječenih alkoholičara kao suradnicima i partnerima u programu. Uz superviziju organiziranu od strane provoditelja te unutarnju i vanjsku evaluaciju procesa i ishoda, partneri i suradnici prenose mladima specifična znanja i informacije te ih osnažuju u samozaštitnim ponašanjima.

Pripremljeni su publikacija i plakat koji su dodana vrijednost programu jer doprinose trajnosti preventivnog djelovanja među mladima. Publikacija „Kako ne utopiti mladost u alkoholu“ interdisciplinarna je skupine autora (psiholog, liječnik, pedagog, socijalni pedagog i prometni stručnjak). U formi je vodiča za mlade džepnog formata i besplatno je podijeljena mladima tijekom provedbe aktivnosti u programu. Svima je dostupna u elektroničkom obliku na internetskoj stranici provoditelja. Plakat u B1 formatu istaknut je u prostorima u kojima se provodi edukacija mladih.

Ključne riječi: alkohol i mladi, prevencija, publikacija

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Ja i sva moja lica

Marija Jurić, Goran Podunavac

marija.novoselic@gmail.com

Projektom „Ja i sva moja lica“ upotrebom digitalnih alata promovira se važnost mentalnog zdravlja kod učenika. Tijekom projektnog učenja (istraživački radom, suradničko učenje, kritičko razmišljanje, učenje temeljeno na upitima, učenje temeljeno na igri i učenje temeljeno na problemima) učenici upoznaju svoje prednosti i mane, uče kako brinuti o sebi, prihvaćaju različitosti i razvijaju socioemocionalne vještine za očuvanje mentalnog zdravlja. Korištenjem informacijsko komunikacijske tehnologije (izracom digitalnih stripova, snimanjem videouradaka, kreiranjem postera i prezentacija, osmišljavanje kvizova...) učenici spoznaju da tema mentalnog zdravlja prestaje biti tabu i učeći jedni od drugih lakše i otvorenije govore o svojim problemima. Spojili smo inicijativu, želju, motivaciju, kreativnost i znanja kako bismo više govorili o emocijama i mentalnom zdravlju učenicima te njih potaknuli na isto. Upravo uz roditelje, mi u školi izvori smo za učenje o mentalnom zdravlju i dostupni modeli ponašanja. Kako ćemo se osjećati i koliko ćemo biti uspješni, uz kognitivne sposobnosti, sve više ovisi i o emocionalnim kompetencijama koje su nedovoljno prisutne u školama i koje razvijamo tijekom ovog projekta. Projekt "Ja i sva moja lica" nas je povezao, učinio vidljivima i dao nam je osjećaj vrijednosti i važnosti. Sustav smo svi mi. Svojim entuzijazmom i trudom stvaramo prilike za promjene na bolje, a školu činimo toplijim mjestom za učenike. Ponekad nije lako zasukati rukave, ogoliti se i odvažiti na novo učenje, no to nas i čini hrabrima jer svakodnevno pokazujemo sva naša lica u želji da naši učenici postanu zadovoljni ljudi koji će biti nježni prema sebi i humani u susretu s drugima. Priručnik je rezultat rada u eTwinning projektu Me, Myself and I.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, briga o sebi, emocije, digitalni alati, djeca i mladi

PROGRAM

IX. znanstveno-stručni skup **Osnaživanje potencijala za preventivne aktivnosti u zajednici**

Filozofski fakultet Osijek,
29. rujna – 1. listopada 2022.

ORGANIZATOR:

Odsjek za psihologiju Filozofskog fakultet Osijek

SUORGANIZATORI:

Društvo psihologa Osijek,
Hrvatsko psihološko društvo
Hrvatska psihološka komora.

ČETVRTAK 29.9.2022.	
15:00 – 18:00 Predvorje 2. kat, ispred Svečane dvorane	Prijava sudionika i postavljanje postera za poster prikaze
15:00 – 16:30 Laboratorij, (P12A) prizemlje	Pozvana radionica <i>Potencijali virtualne realnosti u psihološkoj praksi i mogućnost korištenja u znanstvenim istraživanjima</i> Voditelj radionice: Dino Krupić
16:30-17:15 (P58), 2. kat	Predstavljanje knjige: <i>Preventivni program i publikacija „Kako ne utopiti mladost u alkoholu“</i> Siniša Brlas, Miroslav Venus
17:30 -19:00 Svečana dvorana (P60), 2. kat	Svečano otvorenje Skupa Pozvano predavanje <i>Predsjedava: Dino Krupić</i> Bojana Dinić <i>Rasvjetljavanje mračnih crta ličnosti</i>
19:30 Caffe bar Trica	Domjenak dobrodošlice

PETAK 30.9.2022.

8.30 –18:00
Predvorje 2.
kat

Prijava sudionika

8:30-18:00
Hodnik, 2.
kat

Poster prikazi

Sanja Radić Bursać, Lucija Lamešić - *Prikaz grupnog programa razvoja socijalno-emocionalnih vještina „Avantura u Emocio-Gradu“*
Ljiljana Matošević, Ksenija Rastija - *Pandemija COVID 19 i emocije učenika*
Ana Došen, Magdalena Bedeković - *Uspješna komunikacija u terapiji - logopedi i psiholozi udružuju snage*
Ksenija Rastija, Ljiljana Matošević - *Nastava na daljinu u srednjoj školi i pandemija Covid- 19 COVID-19*
Martina Nikolić, Vanja Šokić - *Najbolji ja – sveobuhvatni program selektivne prevencije ovisnosti (2020.-2022.)– predstavljanje projekta i rezultata*
Dragan Glavaš, Lana Batinić, Ivana Vrsejla, Mario Pandžić, Josip Bošnjaković - *Are you mostly sedentary? Do not mind; mind your physical activity mindset*
Jasna Duranović, Irena Pavela Banai, Marina Nekić - *Znanje o spolno prenosivim bolestima*
Maja Ivić, Marija Milić - *Neki aspekti mentalnog zdravlja i izazovi s kojima se susreću nastavnici za vrijeme pandemije*
Maja Mičević, Jasmina Tomašić Humer - *Barnumov efekt, lokus kontrole, praznovjerje i osobine ličnosti*

Svečana dvorana (P60), 2. kat

(P66), 2. kat

8:30-10:00

Usmena priopćenja I. Razvojna psihologija
Predsjedava: Ana Babić Čikeš

Marina Kotrla Topić, Marina Merkaš, Matea Bodrožić Selak, Ana Žulec, Vanesa Varga, Katarina Perić -
Roditeljsko korištenje mobitela i dobrobit djece
Dajana Erceg, Marija Zotović Kostić - *Efekti gluvoće roditelja na razvoj dece: kvalitativno istraživanje iskustava mladih odraslih osoba iz porodica sa roditeljima oštećenog sluha*
Monika Klasić, Ana Babić Čikeš - *Što utječe na psihološko zdravlje roditelja djece s intelektualnim teškoćama*
Željka Maic - *Vršnjačko nasilje u doba koronakrize*

Panel rasprava

Umjetnost u službi mentalnog zdravlja

Voditeljica: Ana Kurtović

10:00-10:30

Pauza za kavu

10:30-11:30 Svečana dvorana P60	Pozvano predavanje Predsjedava: Gorka Vuletić Ante Bagarić <i>Prevenција ovisnosti - obiteljski kutak</i>		
	Svečana dvorana (P60), 2. kat	(P66), 2. kat	P82, potkrovlje
11:30-13:30	Usmena priopćenja II. Razvoj mladih <i>Predsjedava: Gabrijela Vrdoljak</i> Zrinka Bader, Gabrijela Vrdoljak, Marina Hirnstein - <i>Odnos čimbenika pozitivnog razvoja mladih i dobiti</i> Lucija Šutić; Miranda Novak - <i>Primjena ekološke momentarne procjene u prevenciji</i> Kristina Horvat, Sanja Ježabek, Marija Radošević Čiča - <i>Preventivne aktivnosti u Tehničkoj školi Virovitica – primjer dobre prakse</i> Irma Kovčo Vukadin, Sanja Radić Bursać, Rea Rattinger - <i>Nasilje prema srednjoškolskim nastavnicima u Hrvatskoj: zastupljenost i opće značajke</i> Jadranka Pavić, Ana Marija Hošnjak - <i>Iskustva društveno korisnog učenja u povezivanju studenata i lokalne zajednice</i> Marija Marković i Katarina Talijančić - <i>Percipirana podrška akademske zajednice: nastavnika, studenata te Studentskog savjetovišta od strane studenata s invaliditetom pri Sveučilištu u Zadru: Kvalitativni nalazi</i>	Pozvana radionica <i>Predsjedava: Ana Jakopec</i> Zoran Sušanj <i>Kako planirati intervencije za prevenciju stresa u organizaciji?</i>	Studentska radionica <i>"Kako odvojiti samopouzdanje od (ne)uspjeha?"</i> Marijana Zec, Jovana Polimanac, Ena Ravlić, Karla Ižaković, Petra Mišković
13:30-15:00	Pauza za ručak		
15:00-16:00 Svečana dvorana P60	Pozvano predavanje <i>Predsjedava: Ana Kurtović</i> Nataša Jokić Begić <i>Nekome rat, a nekome brat - što stoji iza psihološke otpornosti u pandemiji?</i>		
	Svečana dvorana (P60), 2. kat	(P66), 2. kat	

16:00-16:45	Okrugli stol: <i> Pozitivan razvoj mladih – prikaz rezultata prve točke mjerenja dobivenih u okviru projekta „Testiranje 5C modela pozitivnog razvoja mladih: tradicionalno i digitalno mobilno mjerenje (P.R.O.T.E.C.T.)“</i> Voditelj: Gabrijela Vrdojak Sugovornici: Miranda Novak, Lucija Šutić	<i>Pregled novosti u ustrojstvu Hrvatske psihološke komore i regulaciji psihološke djelatnosti</i> Dejvid Zombori, Svetislav Joka, Antun Pretković, Teuta Barušić
Pauza za kavu		
(P66), 2. kat		Svečana dvorana (P60), 2. kat
17:15-18:45	Usmena priopćenja III. Organizacijska i socijalna psihologija <i>Predsjedava: Ana Jakopec</i> Barbara Kovačević, Ana Jakopec i Zoran Sušanj - <i>Zašto ustajete ponedjeljkom ujutro? Odnos emocionalne inteligencije, organizacijske pravednosti i smislenosti posla</i> Ivančica Bulut, Lea Buljević - <i>Osnaživanje, stručna podrška i profesionalno usmjeravanje osoba s invaliditetom u sektoru turizma i ugostiteljstva u sklopu projekta Inklutour</i> Dajana Vinković, Vanesa Šerić - <i>Integracija raseljenih osoba u društvo i zajednicu: uloga civilnog društva</i> Ana Marija Ević, Doris Torman, Valentina Kolek Dragić, Tina Vostri, Ivan Pušćenik - <i>Predstavljanje projekta Korak prema vama</i>	Okrugli stol: <i>Uloga tjelesne aktivnosti i profesionalnog sporta u svakodnevnom funkcioniranju i očuvanju mentalnog zdravlja</i> Voditelji: Irena Pavela Banai i Ruben Betlehem Sugovornici: Dragan Glavaš, Rebeka Prosoli, Matej Jukić, David Šain
Party		

20:00
Kafić
Uzdavlje

SUBOTA 1.10.2022.

(P47), 1. kat		Svečana dvorana (P60), 2. kat	
09:00-10:30	Usmeno priopćenje IV. Preventivne aktivnosti u zajednici <i>Predsjedava: Jasmina Tomašić Humer</i> Aleksandra Krampač-Grljušić, Dijana Skorup, Anja Kovač Mišura - <i>Rane odgojno-obrazovne intervencije kao preventivni program</i> Ljiljana Lukačević - <i>Koordinacijsko tijelo za prevenciju ovisnosti Grada Nova Gradiška – primjer dobre prakse u zajednici</i> Gordana Popović - <i>Preventivni projekt Cyberbulling zaustavimo i smiješak na lice stavimo</i> Maja Erceg Tušek, Ljiljana Vukota - <i>Psihološka podrška onkološkim bolesnicima iz perspektive civilnog društva</i>	09:00-10:30	Usmeno priopćenje V. Mentalno zdravlje i kvaliteta života <i>Predsjedava: Ivana Marčinko</i> Anja Žujović - <i>Moderatorska uloga magijskih i konspirativnih verovanja u povezanosti između opaženog stresa i indikatora opšteg blagostanja</i> Ena Kantor - <i>Mentalno zdravlje za vrijeme pandemije: Zaštitna uloga pozitivnog mentalnog zdravlja u nastanku depresije</i> Anita Barišić, Katarina Dodig Ćurković i Daniela Šincek - <i>Suicidalnost u Republici Hrvatskoj /pregled dosadašnjih istraživanja i mogućnost rane procjene u sustavu socijalne skrbi</i> Tomislav Beganović, Arian Dišković, Katarina Sokić - <i>Kvaliteta života aktivnih i liječenih ovisnika o opojnim drogama u Republici Hrvatskoj</i> Damir Marinić - <i>Jačanje socijalne otpornosti kao cilj preventivnih aktivnosti u zajednici</i>
10:30-11:00		Pauza za kavu	
(P47), 1. kat		Svečana dvorana (P60), 2. kat	
11:00-13:15	Pozvana radionica <i>Mogućnosti i nemogućnosti asocijativnih karata u obrazovnom kontekstu</i> Voditeljica radionice: Daniela Šincek	11:00-12:00	Okrugli stol: Mogućnosti poslijediplomskog obrazovanja za psihologe i druge stručne suradnike - predstavljanje novog studijskog programa <i>Poslijediplomskog specijalističkog studija Inkluzivnog odgoja i obrazovanja</i> Voditelj: Tena Velki Sugovornici: Ksenija Romstein, Ivana Stanić, Vladimir Bjelobrč
		12.15-12.45	Predstavljanje knjige: <i>Ja i sva moja lica</i> Marija Jurić, Goran Podunavac

13:15-13:45
Svečana
dvorana
P60 2. kat

Svečano zatvaranje